

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos postt. sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓSEF.

Kedd, június 8.

Egyesült a Linsingen és Pflanzler-Baltin hadsereg.

Budapest, június 7. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Az oroszok przemysli súlyos veresége után az orosz hadvezetőség a legutóbbi napokban heves erőfeszítéseket fejtett ki a Pruth von. lán levő állásaink ellen, hogy itt erőszakosan áttörjön. Különösen Kolomea—Delatyn között mind újabb tömegeket vetett az ellenség harcba. Mialatt mindezek az előretörések Pflanzler-Baltin báró lovassági tábornok hadseregének szívós vitózségén az oroszok óriási veszteségek mellett megtörték nyugat felől közeledett a Linsingen tábornok vezette szövetséges hadsereg tegnap elfoglalta Kainast, az e várostól északra eső vidéket és a Zuravniótól északra eső Dnyeszter-balparti magaslatokat. A nadvornai Bystryca és a Zomnica között a mi csapataink csatlakoztak a támadáshoz.

Przemysltól keletre és Jaroslautól keletre tovább harcolunk. Moszkától északra ellenségnek Sieniarából ki kellett takarodnia. Oroszoknak elszigetelt erőitelen támadásai összeomlottak. Przemyslnél június elseje óta harmincháromezernyeloszázt hadifogoly került a győztek kezére.

Olasz hadszíntér:

Tirol határterületen tüzsergünk látható eredménnyel működött. Karinthiai határon Plöcken sorostól keletre csapataink tegnap visszafoglalták a Trekofert, amelyet ellenség átmenetileg birtokába vett. Krn vidékén tovább harcolunk. Olaszoknak Krn helységeit ki kellett üríteniük. Az Isonzoboz az ellenség helyenként közelebb nyomul.

Balkáni hadszíntér:

Balkáni hadszíntéren egyes határmenti csapatrészekről eltekintve nyugalom van. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Sadowa—Wisniąg vetették vissza az oroszokat.

Berlin, június 7. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Loretto magaslat keleti lejtőjén franciák délutáni és esti órákban megújították támadásaikat, melyek tűzünkben teljesen összeomlottak. Az éj folyamán megkísérelt további támadásokat már csúrájukban elfojtottuk. Hebrantól délkeletre (Doulenstól keletre) ellenség ma délelőtt siker nélkül támadott. Hare ott még nem ért véget. Franciáknak Moulin Sous Tauventől északnyugatra (Soissonsól északnyugatra) széles sávonban ellenünk intézett támadását legnagyobb részét azonnal visszautasítottuk. Csak egy helyen jutott el ellenség legelől levő árkaikig, a melyekért még folyik a harc. Vauzansnál Varronostól délkeletre levő állásunkat tegnap este megtámadták, bár franciák gyújtó bombákat alkalmaztak, melyek árkaikat égő folyadékkal árasztották el, nem sikerült ellenségnek állásunkba behatolni. Ellenség súlyos veszteségek mellett özönlött vissza árkaiba.

Keleti hadszíntér:

Kurschanitól északra az átkelőt a Windglnál és délkeleti irányban előre törtünk. Kurtowisnyótól délkeletre, valamint Sawdynikitől keletre elterülő vidéken támadásunk jól halad előre. Ez alkalommal újból 3340 fogoly és 10 géppuska jutott kezünkre. Nyementől délre folyó partját egészen a tolausie—sapsyeiski vonalig megtisztítottuk ellenségtől.

Délkeleti hadszíntér:

Przemysl körüli harcoknál 33805 orosz esett fogságba. Przemysltól keletre szövetséges csapatok folytatták sikerteljes harcukat és ellenséget Moszkától északnyugatra Wisniába vetették vissza. Linsingen tábornok hadseregének egyes részei Zurawnonál átérték Dnyesztert és rohammal elfoglalták az északkeleti parton emelkedő magaslatokat. Tovább keletre is sikerrel harcoltunk és itt is tizenháromezernél magasabba emelkedett a foglyok száma. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az új gabona problémája.

Arad, június 7.

Négy hét múlva kasza élére kerülnek a kalászkok és eddig — legálább a nyilvánosság számára — eldöntetlen a hadviseléssel kapcsolatos kérdések egyik legfontosabbja: az új termés értékesítésének módja. Főlegesen említeni, hogy ez a kérdés nemcsak a gazdákat és a terménykereskedőket, hanem az ország egész közönségét érinti. Azon, hogy az új termés értékesítésének problémáját jól oldják meg, fog mulni, hogy a legszükségesebb élelmi cikkek eddig is megdöbentő drágulása ne közelítse még jobban meg az eget, sőt az alacsonyabb mederbe tereltessek. Ha még néhány hétig kedvez az időjárás és megkimélik a kalászkokat más veszedelmek, igen jó termésre van kilátás, úgy hogy a monarchia, sőt német szövetségünk egy hosszú háború esetén is védve van a kiéhezetés kaján terveivel szemben. Arról van tehát szó, hogy amit az istenaldás nekünk ad, úgy várjunk, hogy minden jogos érdek méltányos kielégítése mellett a termésből mindenkinek jusson, annyi jusson, amennyi kell és olyan áron, aminőt el is lehet viselni.

Annyi kétségtelen, hogy a kormány még rekord-termés esetén se fogja a termés-értékesítést beavatkozás nélkül hagyni. Viszont az is kétségtelen, hogy az az eljárás, amelylyel a kormány az elmúlt évi termés értékesítésébe — igaz, hogy kissé el- késztet, — a kérdést megoldani

akarta, nem bizonyult alkalmasnak. A kormány két eszközhez fordult: Az egyik: a maximális árak megállapítása, a gyakorlatban nem vált be. Voltak névleges maximális árak, a melyeket a büntető szankciók ellenére csak az nem játszott ki, aki nem akart. A másik: a gabona rekvirálása, letoglalása volt. Ezt a kormány az ugynevezett gabonarekviráló központra bízta. A központot három-négy, gabonaüzlettel foglalkozó nagybank alkotta, amelynek munkája azonban bürokratikusán nehézkes és hiányos volt. Bizonyára a rendelkezésre álló szervek elégtelen voltán multak a visszasságok, amelyek e téren tapasztalhatók voltak. A megyék és városok egy része ma se kérte meg azt a gabonamennyiséget, amelyet a kormány a bejelentett készletek alapján kilátásba helyezett, s a mellett, hogy a köz-szükséglet és a magánosok igénye nincs kielégítve, a gazdák egy része ma is hiába várja, hogy az Országos Gazdasági Bizottságnak eladásra bejelentett tengerijét végre átvegyék.

Mindigyre szélesebb körben foglalkoznak az új gondolatokkal, hogy a be nem vált rendelkezés helyett — amely egyéb hibái mellett a spekuláció túltengését és az árak elképzeltetlene növekedését is tudta megakadályozni, — az új termés fogalmába hozatalánál helyesebb és mindenre ügyelemmel tekintő — eljárás állapítsassék meg. Gondoskodni kell arról, hogy a gazdák, akik drágább vetőmaggal, drágább munka- és géperővel kénytelenek

dolgozni, termékeire megfelelő árat kapják meg, annál inkább, mert ez ma az ország vagyoni állapotának legfőbb pillére. De gondoskodni kell köztételenül arról, hogy az értékesítés ne igyekezzék fölöslegessé tenni és keresetétől megfosztani az ezzel foglalkozó kereskedő-osztályt. De legeslegfőképp ki kell keszteni a spekulációt, úgy a termelő, mint a közvetítő részről és ki kell küszöbölni mindent, ami az értékesítésnek a gabonától elvárt árát.

A sokféle terv és javaslat közül, a mely eddig elhangzott, leghelyesebbnek látszik és a célt bizonyára leginkább megközelítendő ez a módoszat:

A kormány mindenekelőtt elrendelné, a legszigorubb büntetések terhe mellett, a gabonatermés kötelező bejelentését, megállapítaná az egyes gabonafélék árát és elrendelné, hogy azokat a gazdák — leszámlálásával a vetőmagra és a gazdasági szükségletekkel fentartandó, százalékosan megállapítandó mennyiségnek — bizonyos időn belül forgalomba hozni tartoznak. E bejelentés és a hivatalos összeírás alapján a kormány tudná, hogy miuk van, és miután megállapíthatná, mennyire van a lakosságnak és a hadseregnek szüksége, tudatában lehetne annak, mennyi lehet az a mennyiség, amellyel a monarchia másik felét és Németországot kiegészíthetik. Miután fontos érdek az, hogy az új termés nagyobb része minél hamarabb értékesítésre kerüljön, célszerűnek látszik az a gondolat, hogy a kormány bizonyos prémiummal jutalmazza meg azokat, akik legkorábban adnak el; azaz az első hónapban a legmagasabb lenne az értékesítés maximális ára, a másodikban, a harmadikban és a negyedikben kevesebb.

Miután a termés kötelező bejelentése és megfelelő nyilvántartása megtörtént, a kormány megállapítaná azt a maximális többletet, amely mellett a gazdától vett gabonát a közvetítők tovább adhatják. Ez az eladási ár, mondjuk, métermázsánként egy koronát lenne ki, amiben befoglalhatnák a közvetítőnek kamatvesztése, a gabona természetes apadása, a kész kiadások és a közvetítő fáradságának díja. Amily határozottan lenne megállapítva, hogy a gazda mennyiért köteles gabonáját áruba bocsájtani, ép oly szigorúan lenne ellenőrizendő, hogy a kereskedő által eladott gabona ára csak egy koronával haladhatja meg vételárát. Ez által el lenne kerüthető, hogy a gabona egy tucat kézen menjen keresztül és hogy minden kéztől újabb és újabb árnövekedéssel menjen tovább.

De ez által lehetővé tétetnék, hogy a kereskedelem szabadsága is érvényesüljön. Minden gazda annak a közvetítőnek adhatja el a gabonáját, akinek akarja, és minden fogyasztó, malom, vagy magánember attól van, akitől akar, mert mindenütt egyforma lenne az ár és a haszon. A gazdák megkapnák termékeik tisztességes árát, a nélkül, hogy spekulánsok kezebe kerülne és a közvetítők közül nem az járna jobban, aki ravaszabb, hanem aki legelőnyösebb a termelők és a fogyasztók közti kapcsolatában.

Az eladott mennyiségekről úgy a gazdák, mint a közvetítők hiteles följegyzéseket lennének kötelesek vezetni.

Ausztria és a ványkülföld részére csakis kivétellel egyfel és kormány-engedéllyel legyen szabad gabonát kivinni. Miután a kormány megállapítja a belföld számára nélkülözhető gabonamennyiséget, annyi busáról, árpáról tengeréről stb. ad kiviteli jegyeket, mint

mennyi az ország fölöslegének megfelel. A kiviteli jegyek alapján vett gabonát szintén a maximális ár és a megszabott eladási többlet mellett szabad eladni (legfőleg itt még valamely jutalékot lenne szabad az előbbiekhöz utáni): a külföld tehát szintén nem verhetné föl az árakat és senkinek se juthat eszébe, hogy a gabonát azért tartsa vissza, vagy rejtse el, hogy később a külföldnek drágábban adja el.

Habár nincs kifutás rá, a kormány a kereskedelem által bizonyos időn belül át nem vett gabonakészletet maga venne át a megszabott áron, és ezzel az ország egyes részeinek kielégítőenül meradt szükségletet nyelhetné.

Ugy a készletek bejelentése és forgalomba hozatala, mint a közvetítők eladása, a legszigorubb ellenőrzés alá vétetnek és erre legrendkívülisabbnak kínálkozik, ha ezt az ellenőrzést a pénzügyigazgatás közvegeire bíznák. Ugy a készletek elrejtése, mint a maximális árak kijátszása kemény, szabadságvesztéssel is járó büntetéshez legyen kötve.

Az ezekben leírt eljárás a hadsereg ellátás kérdése is meg lenne oldva. A hadsereg illetékes szervei, tisztában lévén az árakkal, szabadon választhatja a módot, hogy maguktól a gazdától vegyék a gabonát, vagy pedig a kényelem és a célszerűség kedvéért hozzáütnék az árhoz a közvetítés legális díját a kereskedőkhöz forduljanak.

Ezen mód mellett fölöslegessé válik, hogy a gabonát a kereskedők központi raktárakban halmozzák föl, ami a raktári költségek mellett fölösleges fuvarral drágítaná az eljárást. A közvetítő a gazda raktárából minden közbenes állomás és kitérő nélkül oda irányítaná az árut, ahová eladta.

Lehetne még egyéb részletekről is beszélni, de nagyjából ez lenne az az út, a melyen a termés a jogtalan spekuláció és az indokolatlan drágítás megkerülésével leghamarabb oda jut, a hova jutnia kell és a mely energikus rendszabályokkal betartva, minden érdeket kielégítene. A hálát, a melyet a kedvezőnek ígárkező termésért mondunk, kövesse az a megnyugvás, hogy miatta senkinek se lesz oka panaszra.

Italmérés illeték-felszólamlások tárgyalása. Az aradi pénzügyigazgatóság közölte, hogy az Arad város területére alakított italmérési illeték felszólamlási bizottság június 10-én és következő napokon, mindenkor délelőtt 10 órakor kezdve a pénzügyi palota I. emelet 17. számú helyiségében a beadott felbontások tárgyalására ülést tart. Első napon a területen italmérők felbontásait tárgyalják. A bizottsági tárgyalások nyilvánosak, azokon az illetékköteles üzletek tulajdonosai megjelenthetnek és érveiket szóval is előadhatják. Az Arad vármegye területére alakított italmérési illeték felszólamlási bizottság a beadott felbontásokat a pénzügyi palota I. emelet 17. számú helyiségében június 14., 15., 16. és 17-ik napján mindenkor délelőtt 9 órakor kezdve következő sorrendben fogja tárgyalni: június 14-én hétfőn: az aradi, boros-

jenői és eleki járásból, június 15-én kedden: a tornovai és a világosi, június 16-án szerdán: a kisjenői és június 17-én a többi járásból beérkezett felbontásokat.

Az olasz flotta az Adrián.

(Lövöldözés világitó tornyokra.)

Tudósítás.

Budapest—Bécs—Róma, június 7.

A Reuter ügynökség jelenti: Az angol és francia flotta előkészítette együttműködését az olaszszal. Tenedoszban közösen tanácskoztak a flottaparancsnokok.

Róma, június 7. Az olasz tengerészeti vezérkar közli hivatalosan: Flottánk június negyedikén egész nap a dalmát szigetek közelében cirkált. Az eddig beérkezett hírek szerint nem találkozott az ellenséggel.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Június 5-én néhány olasz cirkáló és torpedóhúzó megjelent a dalmát vizeken. Az ellenséges vállalkozás célja a vasutnak Mihonice mellett lévő tüzelése, valamint Lissa, Lagosta és Czazza szigeteken való egyes világitótornyok és világitóházak bombázása volt. A bombázott tárgyak csak kisebb sérüléseket szenvedtek.

Az olasz flotta tervel.

Bukarest, június 7. A Dimineaca római tudósítója közli az olasz admirális hivatalos jelentését az olasz flotta beosztásáról. E szerint a flotta háboru alatt három csoportba osztva fog operálni.

Az egyiket a Dardanellákhoz küldik, a hol az entente-flottával fog egyesülni, a másodikat a tripoliszi tengerpart védelmére rendelik és a harmadik csoport, ez lesz a legerősebb, az Adrián merad az abruzzói herceg parancsnoksága alatt.

Ennek az lesz a feladata, hogy a magyar és osztrák flottával vegye föl a harcot és a blokádot fenntartsa. A Dimineaca tudósítója teljesen megbízható tengerészeti körökből arról értesül, hogy az olaszok valamennyi olasz kikötőt aknákkal elzárták.

Genf. Olasz lapjelentések szerint a tripoliszi hadsereg veszedelmesen nő. Az olasz kormány négy torpedóhúzószázadot és páncélos cirkálót küldött oda.

EGYESÜLETI ÉLET.

(—) Kereskedők gyűlése. Az Aradi Kereskedők Körü vasárnap délelőtt, Knoffel Lajos elnöke alatt tartotta az évi közgyűlését. A napirend előtt az elnök meleg szavakkal emlékezett meg a kör halottairól, közöttük Glück Károlyról, aki a kör egyik legrégebb tagja és számvizsgáló bizottsági tagja volt. Faragó Rezső titkár hosszabb titkári jelentésben arról a helyzetről beszélt, amelybe a háboru hozta a kereskedőket és a nehézségeket ismertette, amelyekkel a kereskedőknek ez alatt meg kell küzdeniök. Jelentésében a közgyűlés általános helyeslése közben ítélte el azokat a kereskedőket, akik a hadseregszállítás körüli visszaélésekre vetemedtek és egyben tiltakozását fejezte ki az ellen, hogy egyesek ocsmánybűnei miatt általánosítások történjenek. A jelentés tudomásul vétele után a tisztikarban megüresedett helyeket töltötték be. Alapötök gondnokká Erdős Pált választották, a megüresedett két számvizsgáló bizottsági helyre pedig Oravetz Miklóst és Póhm Jánost.

Tizennégy millió koronát jegyeztek Aradon a második hadikölcsönre.

(Az aláírás utolsó napja. — A két nemzeti kölcsönre harmincöt milliót adott Arad.)
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 7.

A második hadikölcsön meghosszabbított jegyzési terminusa ma lejárt. A pénzügyhatóságoknál ma délután lezárták a jegyzéseket és este — bárha még egyes jegyzések feldolgozása hátra van — nagyjában megállapítható, hogy tizennégy millió korona körül van az az összeg, amellyel Arad a második nemzeti hadikölcsönre leróta hazafiai és polgári kötelességét. Az egyes intézeteknél körülbelül elérték a jegyzések azt az összeget, amelyet az első hadikölcsönre aláírtak, pedig nem szabad figyelmen hagyni azt sem, hogy igen sok terület, egyesület már az első hadikölcsönbe befektette legtöbbször minden rendelkezésére álló tőkét és ezek a jegyzések most természetesen elmaradtak.

Ennek ellenére mégis hatalmas összeggel szerepel a második nemzeti hadikölcsönre történt jegyzések sorában Arad, ami arra vall, hogy a város polgársága teljes buzgalommal sietett az aláírók sorába. A nagy nevek, a nagy előkelőségek nem szerepeltek a jegyzések között, de annál lelkesebben vették ki részüket az ipari és kereskedelmi élet résztvevői — magánosok és cégek egyaránt.

Amíg az első hadikölcsönre husz millió koronát meghaladó jegyzéssel lépett a legelső vidéki városok közé Arad, addig most tizennégy milliót ér el a jegyzés, úgy hogy összesen harmincöt millió koronára tehető Arad jegyzése a két hadikölcsönre.

Az egyes intézeteknél történt jegyzésekről a következőkben számolunk be:

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál a második hadikölcsönre jegyzett összeg alig marad valamivel az első hadikölcsönre elért aláírások eredménye alatt. A mai napon folyt be a takarékhhoz az Ujarad és Vidéke Népbank 105.500 és Pankotai Népbank 101.000 koronás jegyzése. Ezzel együtt összesen

4.425.100 koronát

jegyeztek a második hadikölcsönre. A megyei takaréknál az első hadikölcsönre 4.460.000 korona jegyzés történt, úgy, hogy a két hadikölcsönre együttesen közel kilenc millió koronát jegyeztek.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál összesen a második hadikölcsönre

3.214.600 koronát

jegyeztek. A mai jegyzések, amelyeknek összege 216.500 korona, a következők: Schünlöcher Vilma 3000 korona, Zircber Ferenc 3000 korona, Zircber Béla 3000 korona, Schaberger Borbála 3000 korona, Budits Mátyás 1000 korona, Budits Adám 1000 korona, Polváky Irén 3000 korona, Pfersits György 1200 korona, Vörös Henrik 10000 korona, Holcs Antal dr. 10000 korona, Grünbladt Fanny 10000 korona, Lengyel Aladár 800 korona, Singer Márton és neje 40000 korona, Aradi pincér-egylet 600 korona, Braun Nebi 6000 kor., Braun Cecil 10000 korona, Hánn Alajos 1000 kor., Ujaradi Takarékpénztár utolsó jegyzése 76000 korona. Egyéb kisebb jegyzések 34400 korona.

Az Arad-Osenedi Gazdasági Takarékpénztárnál a mai napon 52.700 koronát jegyeztek. Az intézetnél összesen

2.530.600 koronát

jegyzés történt a második hadikölcsönre.

Az Osztrák-Magyar Bank aradi fiók-

intézeténél a második hadikölcsönre összesen

920.150 koronát

jegyeztek. Ebből több mint egy harmada a jegyzésnek, számszerint 372.600 korona a május 26-tól meghosszabbított időre esik, amikor az olasz hadizenettel feltűzött hazafiak tömegesen siettek jegyzéseikkel a haza segítségére.

A Viktória Takarékpénztárnál ma Weisz Ignácné született Korain Katalin Flórián-u. 5 c. sz. ház tulajdonosnője 10.000 koronát jegyzett. Ezzel együtt 44.750 korona a mai jegyzés. A takaréknál összesen

748.500 koronát

jegyeztek a második hadikölcsönre.

Az Aradi Ipar és Népbanknál a jegyzések összege a mai 60.850 koronát levő aláírással együtt

629.800 koronát

ért el. A mai nagyobb jegyzések a következők: Szűcs Eszter és Márta 20.000, Dobiaschi József 5000, Vázsonyi Lajosné 5000, Takács Béláné 8000, Szalavak Miksa 2000, Erdős Láné 2000, Marosborosai Takarékpénztár 2000, Tullits Lászlóné 1000, Lovasi József és neje 1000 korona, Kristyóri Sándor 1100, kisebb tételekben 18.750 korona.

A Központi Takarékpénztárnál a második hadikölcsönre történt jegyzések összege eléri a

381.400 koronát.

Különösen említésre méltó, hogy a multkor felsorolt hazafias öthalmi lakoson kívül még a következők jegyeztek hadikölcsön-kötvényt: Rauch Hubert Othalom 200 korona, Weisnburger Ferenc Othalom 1000 korona, Straub József Othalom 800 korona, Szander János Othalom 400 korona, id. Szander János Othalom 600 korona, Haidt Ferenc Othalom 200 korona, Tóth József Othalom 100 korona, Horváth Antal dr. Othalom 400 korona, Vormittag Anna Othalom 14000 korona, Weber Mihály Othalom 2000 korona, Kaiser Ferenc Othalom 100 korona, Wunderlich Márton Othalom 1100 korona, Hoffmann András Othalom 1100 korona, Straub József Othalom 600 korona, özv. Wágner Ferencné Othalom 2000 korona, ifj. Wágner Ferencné Othalom 2000 korona, ifj. Dörner Jakab Othalom 2800 korona, Schaudenecker József Othalom 1100 korona.

Az Aradi Kereskedelmi Banknál a mai napon még 28.100 koronát, összesen tehát

262.200 koronát

jegyeztek. Mai nevezetesebb jegyzések a következők: Berta Károlyné 2000 korona, Kaszner Mátyás Aradzentmárton 2000 korona, ifj. Mandi Ferenc Újszentanna 1000 korona, Lorch Mátyás Arad 1000 korona, Braun Ferenc Elek 3000 korona, Szeifer F. Újszentanna 5000 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál ma a következő jegyzések történtek: Braun Miksáné 2500 korona, N. N. 1200 korona. Kiseb tételek 700 korona. A mai jegyzésekkel együtt az intézetnél összesen

260.000 koronát

jegyeztek a második hadikölcsönből.

A postatakarékpénztár aradi fiókjánál a második hadikölcsönre körülbelül

20.000 koronát

jegyeztek. A jegyzés kisebb tételekben történt.

Aradiak a galíciai orosz üldözésben.

(Levél az északi harcterről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 7.

Egy aradi nagyiparos felesége a galíciai harctéren levő öccsétől kapta az alábbi levelet május 26-iki kelettel:

Kedves nővérem Mariska! Örömmel tudatlak, hogy mindkét levelező lapodat megkaptam, de az említett négy kis csomag nem jutott eddig birtokomba. De ennek megvan az oka, mert mostanában soká érkezik meg minden, mert nagyon messze vagyunk a határtól. Mit gondolok hol? Ha az „Aradi Közlöny“-t olvasni szoktad — mert tudom, hogy az jár haza — akkor értesülhettél arról, hogy Jarszoun tul vagyunk. Itt harcolok én is. Innen már kiverjük a muszkát, sőt már jóval túl vagyunk és állandóan a jó németekkel nyomulunk előre. Ha látnád, hogy pusztul a muszka ki Galiciából. Annyi a halott, mint hangya a földön. Már alig van belőlük. Így kellett volna ennek lenni az elején, akkor nem lenne most a muszkából még hírmondó se. Amarre csak megyünk, mindenütt orosz halottakon gázolunk keresztül. Amióta az oroszok hátrálnak, napról-napra sokat fogunk el belőlük. Egy napra vagy 8000 fogoly esik. Legutóbb több nehéz ágyut is szákmányoltunk belőlük. Az oroszok most már nem olyan merészek, mint eddig voltak. Tudják és érzik a nagy veszteséget, amit szenvedtek és nem igen szállnak szembe velünk, inkább megadják magukat.

Ami engem illet, elég jól érzem magam. Csak már vége lenne ennek a háborúnak! De úgy látom, hogy mindinkább hosszabbra nyúlik. Mindent gondoltam volna, csak ezt nem, hogy még Olaszország is ellenségünk lesz. Képzelem szegény sógor (a szóban levő sógor olasz származású, ki már több mint husz éve tartózkodik Aradon és itt nagy ipartelepe, vagyona van), milyen lehangolt lehet. Mond meg neki azért ne busuljon. Birja még a magyar meg a német! Ha a muszkával megbirkóztunk, hát a taliánnal is elbáruk (se haragudj sógor szokimondásomért...) Az igazság győzni fog, mert győznie kell! Ha tíz hónapig verekedtünk kedvvel, lelkesedéssel, ezután még hevesebben és nagyobb elszántsággal fogunk harcolni. Ugy látszik, az olaszoknak is a magyarra, meg a németre fáj a foguk? A hitesszögök ha tudnák, hogy mi milyen ésszel és hamissággal rendelkezünk, hát előre letennék a feyvert. Vagy ha mi nem érünk rá, hát Hinderburgra bízunk sorsukat, majd elbáruk az velük isten igazába... Na meg aztán ott van a jó öreg 42-es barátunk, amittől az egész világ retteg, majd be füt az nekik is úgy mint a muszka testvéreknek!... Sok mindent írnék még, de már indulni kell. Megyünk előre. Most mi vagyunk az urak. Meg se állunk addig, míg Galiciát meg nem tisztítjuk teljesen az ellenségtől. Zárom soraim. Isten veletek, csókol mindenkit szerető testvéred: János.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* „Táboztúzek.“ A Vörös Félhold támogatására alakult országos bizottság maradandó becsü irodalmi emléket kíván állítani annak a hűséges fegyverbarátságának és közös bajnoki küzdelemnek, mely a magyar nemzetet és diós szövetségét, a német birodalmat, jelenleg a hősi török nemzettel és általában az iszlám egész világával egyesíti. Ennek a feladatnak megvalósítását Vikár Béla akadémiai tagra bízta, aki a megbízásnak olyképp felelt meg, hogy kis gyűjteményt szerkesztett, mely mesteri fordításában magában foglalja a szövetségesek hadilírásának legszebb és legjellemzőbb termékeit. A gyűjtemény első kötete, mely német csatadaloknak kongeniális átültetését tartalmazza, most jelent meg művészi kiállításban a Grill-féle udvari könyvkereskedés bismányában. A másfél koronába kerülő kötetnek egész jóvedelmét a hazafias szerző a Vörös Félhold céljaira ajánlotta fel.

* A kivándorlók. (Az Uránia szíjere.) A cím különleges volta egy szociális drámát sejtett, a valóságban pedig egy vérbeli szerelmi drámáról van szó, mely tegnap teljesen meghódította a közönséget. Gyöngéd, finom érzelmekkel aláfestett, minden ízében a bánatos szentimentalizmussal átítatott cselekmény vonul végig a drámán. A szép Regina nagyon bánatos története foglalja le a film egész cselekményét, a szerelem első lépésétől végig a szerencsétlen balesetig. Azután kapjuk a szerelmes festő történetét, amint felgyógyul, újra dolgozik és Regina arcképével nagy sikert arat. A bonyodalom azután ott fejlődik, mikor Regina az egész faluval kivándorol Amerikába és a festő, kibén feléled a régi szerelem, utána utazik. Ott a festő egy más nővel jut ismeretségbe és Regina ezt látva szent kinokat szenved. — *Hanny! Gyere vissza, minden meg van bocsátva.* 5

* A „Magyar Pantheon“ címmel egy érdekes munka jelent meg a könyvpiacra, amely sorozatos füzetekben fogja közölni a nagy világháboruban résztvevő katonák arcképeit, rövid életrajzát s a harctéren szerzett vitézségi kitüntetésekét. A lapszerkesztőség felhívást tesz közzé, hogy azon családok, akiknek hozzátartozóik a harctéren vannak, kitüntetésben részesültek, megsebesültek, hősihalált haltak, vagy hadifogságba estek, vagy egyéb jótékonyági akcióban vesznek részt, küldjék be a szerkesztőséghez az arcképet a reávonatkozó fentebbi adatokat (cím: A „Magyar Pantheon“ kiadóhivatala IV. Semmelweis-utca 7.) A lapot a szerkesztőbizottság megbízásából szerkeszti Turó Lajos. A füzetek előfizetési ára: 12 korona. Megjelenése minden héten.

* Nischka, a kozák. (Háborus aktualitások az Apolló műsorán.) Ezekben a forró történelmi események hangulatától átítatott napokon a közönség legkedvesebb szórakozását a mozik harctéri felvételei és háboru aktualitását nyújtják. Ennek tudatában sorakoztatja föl az Apolló műsorain a legkiválóbb, eseményt jelentő háborus moziképeket. Ilyenekből áll a színház keddi új műsora is. „Nischka, a kozák“ vérbeli háborus esemény, amelyben a csatátér minden idegrázó borzalmu megindító romantikája megnyilatkozashoz jut. Nischka kozák érdekes történetének színhelye az egzotikus kau-

kázusi csatátér. Az orosz háborus drámán kívül eredeti harctéri felvételeket is vetít az Apolló-színház keddi új műsorán, amelyet egy kétfelvonásos szellemes vígjáték egészít ki. 3

Nem tud segíteni a drágaságon a város.

(A közéletmexési bizottság ülése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 7.

Igaza van abban Mülek Lajos dr.-nak, hogy a hatóság, mely köteles a polgárság élelmezéséről gondoskodni, a legszebb teoriával sem tudja jóllakolni az aradiakat és egy praktikus tett minden elméletnél többet ér. Éppen ezért osodálatos, hogy az élelmezési bizottság, ahol Mülek dr. ezt az okos kijelentést tette, a tapasztalat a gyakorlati élet által megmutatott utat elkertülte és Green Nándor főkapitánynak életre való és az élelmi cikkek mesterséges megdrágítását eredményesen meggátoló előterjesztését elvetette és elfogadott egy akadémikus értékű indítványt, amelyből olcsó ebéd soha se kerül az asztalra. Abban a pillanatban, amint a tanács a főkapitány amaz előterjesztését, hogy a piaci uzsora meggátolására kérjen kiviteli tilalmat egy vagy több vármegyére a kormánytól, a különben sok hasznos dolgot produkált élelmezési bizottsághoz tette át, bizonyos volt a viszonyok ismerői előtt, hogy ott eltemetik. Pedig a főkapitány előterjesztése a legpraktikusabb praxis alapján készült. Az ősszel, amikor a vasut csak hadsereget és csak a hadseregnek szállított, tehát a polgári javak forgalma szűnelt, az élelmi cikkek, különösen az export cikkek: tojás, vaj, baromfi egyszerre olcsó lett. Nem volt kivitel, nem volt kereslet, tehát a kínálat nagyobb lett és az árak csökkentek. Ez tény, ezt vitatni nem lehet. Tehát a főkapitány, igen okosan és helyesen, a praxis embere, aki roppant gyakorlati ideát adott a tanácsnak és az élelmezési bizottságnak.

Egyedül helyes megoldási módja a nagy problémának, tehát el vele. A bizottság, amely ki meri mondani, hogy az aradi piacon nincs drágaság, hasonlatos shhoz a görögöz, aki felgyújtotta az efezusi Diana templomát, hogy a történelembe kerüljön a neve. A polgárság sir és jajgat, az élelmezési bizottság pedig oda áll a közönség szorult helyzetét kikakázók mellé és további drágításra buzdítja. Herosztateszi munka. Belekerül a háboru történetébe.

A bizottság, amely a leggyakorlatibb kérdések tárgyalására, a közéletmexési megjavítására, irányítására alakult, átváltozott akadémivá, tudományos egyesületté és igen magas nivóju vita után, elvavte a praktikus javaslatokat, oly propoziciókat tett magává, amelyek a papirozon igen tetszetősek, de megvalósításukat még az unokáink sem fogják megérni.

A tanács, mint említettük, az élelmezési bizottságnak adta ki Green főkapitánynak a közéletmexési olcsóbbá tételére vonatkozó két előterjesztését, amelyet az Aradi Közlöny már több ízben ismertetett. A főkapitány évek alatt szerzett tapasztalatok alapján azt javasolta, hogy a piaci elővásárlási tilalom életbeáptetésétől álljon el a tanács, mert nem bizonyult árcsökkentő intézkedésnek.

Ezzel szemben Mülek dr. azt kívánta, hogy legyen elővásárlási tilalom és az élelmezés-szeruzsora megszüntetésére egyedül alkalmasnak a főkapitány azt az előterjesztését tartja célszerűnek, amelyben azt proponálja, hogy a

belügyminiszter előzetes engedélyével csinálják meg Magyarországon a megyei körzeteket, foglaljanak össze három-három megyét, például Arad-, Csanád- és Temesmegyét és állítsák be a korlátolt kiviteli tilalmat.

Hosszasan és igen érdekesen, nagy teoretikus tudással szólott a kérdéshez Varjassy Lajos dr. kamarai titkár, aki a piaci elővásárlási tilalom ellen szintén állást foglalt, mert a kínálat csökkenését idézné elő. Véleménye szerint Aradon bőségben van élelmicikk, különösen zöldségemű és olcsóbb, mint más városokban. (Népszavazást kellene eme tulmerész tétel igazságára elrendelni. A szerk.) A bus, tojás, baromfi drága, de ez ellen nem lehet a főkapitány által proponált kiviteli tilalommal védekezni. A vármegyék csoportosítása kivihetetlen, mert egyik blokkban csupa termékeny, másik csoportban pedig szükébbé ellátott megyét egyesíteni képtelenség, viszont termékeny és terméketlen területek egymás mellé sorakoztatása geográfiailag megvalósíthatatlan. A drágaság ellen védekezni kell és ennek az a módja, hogy kérje a közgyűlés a kormánytól az egész ország területére kiviteli tilalmat a baromfira, továbbá kérje, hogy az új termés piacra kerültekor a gabona maximális árának meghatározásánál nem csak a mezőgazdaság igényeinek kielégítésére gondoljon a kormány, ne csak a termelőre kedvező körülményeket vegye figyelembe. Állapítsanak meg normális árakat, amelyek csekélyebb polgári haszonnal kombináltassanak.

Mülek dr. azt óhajtotta, hogy praktikus intézkedéseket alkalmazzon a hatóság a piaci mizériák megszüntetésére. Ne várjon kormányintézkedéseket, hanem a mi megtehető azt maga tegye meg.

A bizottság Varjassy dr. indítványát fogadta el.

A hadügyminiszter a termés biztosítása érdekében. A hivatásos férfi munkáskéz nagy hiánya mellett fokozott jelentőségű az aratási munkák elvégzésénél tekintetbe jöhető gépek kiszolgáltatásának biztosítása. Nehogy e gépek a kezelőszemélyzet behívása folytán szakszerű ellátás nélkül maradjanak, a hadügyminiszter elrendelte, hogy a katonai szolgálatot teljesítő gépészek és fűtők, akik polgári foglalkozásukban mezőgazdasági gépek mellett voltak alkalmazva, a községek, földbirtokosok és cséplőgépgarnitúra tulajdonosok rendelkezésére bocsáttassanak. A szabadságolások ezen a címen minálunk azonnali, Ausztriában pedig június 20-ikán kezdődhetnek és nálunk szeptember 15-ikéig, Ausztriában szeptember végéig tartanak. A gépészek és fűtők csak ugyanabba a községbe mehetnek munkára, amelyben ebben a minőségükben utoljára dolgoztak. A szabadságolás dolgában az eljárás az, hogy a katonai parancsnokságok a főispánokkal fogják közölni a megyéjükből szabadságoltak névsorát s a főispán fogja az egyes községekre nézve megállapítani, hogy az illető községnek van-e szüksége gépészre és fűtőre. Az így szabadságolt legénység a közigazgatási hatóságok szigorú ellenőrzése alatt fog állani, katonai zsoldot nem kap és polgári ruhában, esetleg tábori használatra már alkalmatlan egyenruhában bocsáttatik el. A hadvezetőségnek ez a gazdasági szempontból üdvös rendelkezése megfelel a gazdák többször kifejezett óhajtásának és kétségkívül kitűnő fogadtatásra fog találni a mezőgazdasági érdekeltség körében.

Hadi sikereink hatása a Balkánon.

Elvesztek az entente számára a Balkán-blokk tagjai. — Romániában, besszarábiai liga alakul.)

Távíráti tudósítás.

Bukarest, június 7.

A bukaresti „L'Echo de Bulgarie” írja: Jól informált bolgár diplomáciai körök tudósítása szerint Olaszország és Románia között semmiféle egyezség sem létezik és maguk az olasz körök is el vannak készülve rá, hogy Románia továbbra is fenntartja semlegességét.

A moszkvai „Ruskija Wjedemisti” a következő petogradi táviratot publikálja:

— Itália intervenciója felvetette a kérdést, hogy mi történik most majd a többi neutrális államokkal, főként pedig Romániával és Bulgáriával? Orosz diplomáciai körökben eddig meg voltak arról győződve, hogy Olaszország közbelépése Romániát is semlegességre feladására kényszeríti. Egy idő óta azonban jól informált körökben tagadják, hogy a két ország fölött valamelyes egyezség léteznék.

Ezeknek a köröknek az a meggyőződése, hogy dacára Oroszország elhatározásának, a román kormány nem fogja feladni a semlegességét. Románia magatartására ugyanis főleg a katonai sikerek az irányadók. Bulgária — írja az orosz lap — továbbra is, minden esetben semleges marad.

A Rjecs ezeket mondja: Románia és Olaszország között nincs megegyezés. Románia magatartása főleg a katonai eseményektől függ.

A mi jövő bukoviái sikereink és a Dardanellák bevételének befolyását gyakorolhatnának Romániára, hogy semlegességét feladja.

Görögországról úgy látszik már végleg lemondott az entente, mert a Rjecs ezekkel a tendenciózus sorokkal végez vele: Görögország nem érdekli a diplomatakat, mert az ő közbelépése nem változtathatna az európai helyzeten.

A Rjecs végül is ezekkel vigasztalja az orosz közvéleményt:

— Románia és a négyesszövetség közötti tárgyalások a jelen pillanatban szünetelnek. Románia csatlakozása a központi hatalmakhoz ki van zárva. A szentpétervári lap tehát már lemond arról, hogy Romániát fenyegetésekkel magával ragadja és azzal vigasztalódik, hogy Románia legalább nem áll Oroszország ellenfelei sorába.

Románia Besszarábiát kívánja.

Athénből jelentik: A görög lapok kijelentik, hogy angol követség felhatalmazta őket annak közlésére, hogy miért nem akar Románia akciójába lépni. Románia visszaköveteli Besszarábiát, mivel ő akar egyedüli ura lenni a Duna torkolatainak.

A görög lapok azt írják, hogy Oroszország ezt a követelést a leghatározottabban vissza fogja utasítani és végül is Románia be fogja látni annak szükségszerűségét, hogy a központi hatalmakhoz csatlakozzék.

Egy bukaresti lap jelentése szerint a napokban „Liga basarabeana” (Besszarábiai Liga) névvel egy társaságot alapítottak, amelynek feladata az lesz, hogy a romániai közvéleményt a Pruthon túli román tartomány valódi helyzetéről felvilágosítsa és Romániában orosz ellenes áramlatot idézzon elő azért, hogy ezen tartományt az oroszoktól visszahódítsák.

A Liga megalapítóiként szerepelnek: Stere C., Arbore Zamfir, Casacu ur., Lupu N. dr.,

Nour Alexis, Rosetti Radu, Frunza tanár és még több romániai előkelőség, publicista és politikus.

Az új Liga szervezőbizottsága, amint a bukaresti lap jelenti, a legközelebbi időben megkezdí működését, a jelzett irányban népgyűlések tartásával az egész országban, továbbá előadások rendezésével és röpiratok közzétételével.

Oroszország komikus fenyegetései.

Bukarest, június 7. Oroszország, amelynek hadihelyzete nagyon is kétséges kezd lenni, a legkülönbözőbb eszközökhöz fordul, hogy Romániát rábirja arra, miszerint hadseregét feláldozza és Oroszországot a legnagyobb bajtól megóvjá.

Dillon dr., az ismert angol újságíró Párisból azt táviratozza a „Ruskija Wjedemosti”-nek, hogy Románia azon veszedelem előtt áll, hogy nagyon sokat veszítsen, ha rövid időn belül nem lép akciójába. Diplomáciai körökben az a nézet van elterjedve, hogy ebben az esetben létre jöhet a külön béke a négyesszövetség és Magyarország között, ahol erre vonatkozólag erős áramlat van folyamatban.

Mit kíván Bulgária.

Bukarest, június 7. Egyáltalában nem foghat fenn semmi kétség többé aziránt, hogy Bulgária rendületlenül kitart a központi hatalmak mellett, amelyeknek győzelme oly szorosan összefügg az ő léteérével.

A Szófiában megjelenő félhivatalos Dnevnik egyik legutóbbi számának vezető cikke felsorolja Bulgária azon követeléseit, amelyeknek teljesítése esetén — esetleg hajlandó volna az antánt melletti intervencióra. Aki azonban tud a sorok között olvasni és megérti, hogy a bolgár követelések mit jelentenek, az nyomban tisztában van azzal, hogy Bulgária csak a forma kedvéért állította föl a szóban forgó követeléseket, amelyeknek elnyerése az abszolút lehetetlenségek közé tartozik.

Ezek a „minimális” követelések a következők: 1. Bulgária természetes határainak a megállapítása, amelyeket egy oldalról a Dunatorlatoknak kell képezniük. (Orosz és román aspiráció.) 2. Konstantinápolynak nemzetközi kikötővé kell lennie. (Konstantinápoly birtokáért viseli Oroszország az egész háborút.) Kelet felé Bulgária határainak Rodostóig és Albánia hegyéig való kiterjesztése. Gallipolinak is Bulgáriának kell lennie. 3. Bulgáriának meg kell kapnia az egész szerb és görög Macedóniát egészen az albán hegyekig. 4. Mindezekon kívül Bulgária igényt tart a tulajdonképpeni Szerbia több helységére is.

A Dnevnik hangsúlyozza, hogy ezek Bulgária legminimálisabb követelései, amelyek fölött tárgyalni egyáltalában nem lehet.

A legutóbbi megegyező autentikus nyilatkozatok szerint különben Bulgária továbbra is szigorúan megőrzi semlegességét, amelynek feladására a jelen körülmények egyáltalában nem kényszerítik.

Görögország az olaszok ellen.

Bukarest, június 7. Görögország hangulata napról-napra nagyobb elkeseredéssel fordul Olaszország és vele együtt az egész entente ellen.

A „Neon Asti”, a görög kormány lapja ezeket írja:

— Lehetséges, hogy a becsapódás nyíla a mi királyunk betegségét súlyosbította, mégis ő az, aki Görögországot megmentette a biztos diplomáciai kudarc elől, amellyel való együttműködésünk járt volna.

Az „Athinaí” szerint az entente épp úgy hordta volna a szíven Görögország érdekeit, mint a Szerbiáéit, amelyeket Itáliának feláldozott.

Az „Embros” csudálkozását fejezi ki afölött, hogy az entente sajtója oly szemérmetlenül magasztalja Olaszország szegényét.

— Ki meri még — írja — manapság saját egzisztenciáját másra bízni, mikor a becsület és lelkiismereti tisztesség már nem irányadó többé az országok közötti viszonyban?

A „Chronos” szerint az olasz csapatok — amelyeknek már a mobilizációja is egy nagy deffectus — lelkesedés nélkül mennek háboruba. Olaszország igazságtalan és áruló agrarszivításának eredménytelensége előre látható.

SPORT.

A fiatalság az AAK telepén.

(Érdekes tervek a sportegylet közgyűlésén.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 7.

Az Aradi Atletikai Klub szombat, június 12-én tartja évi rendes közgyűlését, amely érdekes lefolyásnak ígérkezik. A közgyűlésre íj. Vas Gusztáv, a klub alelnöke a következő felhívással fordul az aradi közpiszkolák ifjuságához:

— Klubunk tagjai a harcban küzdenek, sporttelepünkről eltűnt az élet. Ezt a megdöbbentő csendet óhajtjuk eltűntetni a ti sportolástokkal, a tiétekkel, kik a harcban lévők helyébe kell hogy jöjjetek idővel, a tiétekkel, kik ebben az évben alig jutottatok a rendszeres testgyakorlatokhoz, hosszú hónapokon át magatokra vagytok hagyva a akiknek erő testére és lelkére a jövő Magyarországnak nagy szüksége lesz. Klubunk nevében felhívjuk benneteket, keressétek nemes szórakozásokat a sportban, jöjjetek ki 12-én, azaz szombaton délután 4 órakor az Aradi Atletikai Klub Török Gábor-utcai sporttelepére a halgassátok meg a ti sportolástokra nézve életet. Tiszandó tervezetünket a azokat elfogadva látogassátok sporttelepünket, szereink használata mellett sportoljatok a készüljétek arra, hogy kellő gyakorlat után Arad város közönsége előtt egy a szabadtéri sport minden ágára kiterjedő versennyel jelenjétek meg, tanubizonyosságot teendő arról, hogy testetek és lelketek ápolásával töltöttétek az időt a méltó utódai akartok lenni a ma harcban álló testvéreiteknek, apáitoknak.

— Figyelmeztetünk azonban mindenkit, hogy e meghívás nem azt jelenti, hogy az Atletikai Klub tagja vagy növendéke legyen valaki közületek, mert ezt miniszteri rendelet tiltja. A cserkész szervezethez hasonló, önálló szervezetet óhajtunk létesíteni sportolástokhoz. A miénk csak a felügyelet lesz. E létesítendő szerv keretében sportolhat nálunk gymnasium, reál, tanító-képző, kereskedelmi iskolai hallgatói közül mindenki, aki komoly igyekezettel fogja fel felhívásunkat a kellő fegyelem érzékel bir, modora, viselkedése kifogástalan, a szép, jó és nemes iránt fogékonysággal bir.

Bátrak legbátrabbjai a népfelkelők.

(A 13., 15., 16., 31. és 38. népfelkelő ezredek harcából.)

Lávirati tudósítás.

Budapest, június 7.

A sajtóhadiszállásról jelentik:

A béke hosszú periódusa alatt sok helyütt téves nézet alakult ki a népfelkelőkről. Nem ritkán a népfelkelők alatt olyan embereket értettek, akik testileg már nem voltak teljes értékűek. A most folyó háboru azonban bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy a népfelkelők nemcsak tökéletesen és teljesen megfelelnek bármily helyzetben is kötelezettségüknek, hanem hogy mint a *bátrak legbátrabbjai* a legteljesebb módon veszik ki részüket a hadsereg nagyszerű haditényeiben.

Érett férfiak, akik túl vannak már a 32 éven és akiket az uralkodó fegyverbe szólított, mindnyájan lelkesedéssel engedelmeskedtek a hívásnak és büszkeségüket látják abban, hogy atyáikhoz, elődeikhez hasonlóan járjanak el. Meg van bennük a szükséges komolyság, hogy mérlegeljék: milyen nagy dolgok állnak köztük a hatalmas küzdelemben.

Mindemellett belföldön sok helyütt az a nézet uralkodik, hogy a derék népfelkelőket csupán a tápvonalak szolgálatának ellátására, csatateret átvizsgálására használják fel. Ez helytelen nézet, mert hónapok óta kitűnő módon küzd számos népfelkelőszázalaj, ezred a legelső sorokban a működésüket a legmagasabb helyről is ismételtelen kellő módon méltányolták.

A harcoló csapatoknál alkalmazott számos kitűnő népfelkelő ezred közül különösen azok tűntek ki magukat, amelyek a 13., 15., 16., 31., és 38. számú ezredekben formáltak.

Már 1914. augusztus végén Oroszlengyelországban a Visztula mentén, azután szeptember elején Puszo Godowskie mellett Lublintól délre kitűntek ezek a népfelkelőezredek. Különösen kivált a 31. számú népfelkelőgyalogezred szeptember 9-én a Pozysló major mellett.

Működésük legfényesebb periódusát október havában folyt őszi hadjárataiban a Visztula menti terep biztosítása képezte. Feladatuk volt a Sandomierz-eclesi vonal biztosítása és az első hadseregnek Iwangorod felé való fedezése. Napról-napra az egész arcvonalon harcban állottak, különösen az éjszakák folyamán voltak kénytelenek ismételtelen erős orosz támadásokat visszautasítani. Danki hadseregparancsnok is igen meleg dicsőréttel tüntette ki ezeket a csapatokat. Richard vezérőrnagy, sandomierzi hadosztályparancsnok egyik rendelete ezeket mondja:

— Október 13-tól 27-ig a Visztula-menti terep biztosítására irányuló hadművelet örök időkre dicsőéges lapját fogják képezni az osztrák-magyar népfelkelők történetének, amely művelet sikeréhez a bátrak mindenike a legteljesebb mértékben hozzájárult.

November 1-én és 2-án az Opatowka mellett Sandomierztől északra folyt küzdelmekben a 13. és 15. ezredek Roski mellett ütegeket szereztek vissza, igen sok foglyot ejtettek. Itt aratta az újonnan felállított 6. számú népfelkelőgyalogezred is első sikereit. A hadseregparancs ennek a hadosztálynak teljesítményeit különös elismeréssel emelte ki a többek között a következőket mondja:

— Az Opatowka melletti harcok, különösen pedig a Roski melletti mindszentek napján lefolyt véres küzdelmek után Ausztria-Magyarország hadseregei büszkeséggel, csodálattal emlegetik népfelkelő csapataink nevét.

A Krakó mellett folyt harcban november végén ezen népfelkelőhadosztály mindig ott került küzdelembe, ahol nagy veszély volt. A derék csapatoknak mindig sikerült megfelelnie részükre kijelölt feladatoknak. A népfelkelők, mint a krakói helyőrségnek egy része, három ízben rendeztek kitörést. November 22. és 25-ike közötti véres napokban a népfelkelőhadosztály Novy Korozym mellett a Nida folyása menti vidéket forszírozta. A súlyos támadások dacára december 24-én oly állhatatosan állotta meg helyét, hogy ezáltal az egész hadsereget fenyegető nagy veszedelem elhárította. Ez csak egyike a háboru számos fejezeteinek, amelyekben a népfelkelőcsapatok megmutatták, hogy lépést tudnak tartani a fiatalabb csapatokkal is.

A hadbavonult uradalmi tanító fizetése.

(Keglevich György gróf és a Klemmi-majori tanító.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 7.

Szokatlanul érdekes ügyet tárgyalt ma Aradvármegye közigazgatási bizottsága Urbán Iván báró főispán elnöklésével. Az ügy részletei ezek:

A Medgyeshodzáshoz tartozó klemmi-majorban, Keglevich György gróf birtokán évek óta működik egy népiskola, amelynek bélyegzőjén a következők olvashatók:

„Klemmi-majori magántermészeti róm. kat. felekezeti népiskola.”

Ennek az iskolának tanítója Szacsavay Tibor, akit 1911-ben egy évi próba időre alkalmaztak s mivel bevált, 1912-ben véglegesítették és Mészáros Sándor uradalmi intézőtől később működését dicsőítő bizonyítványt is kapott. A tanító 1914. augusztusban, mint tizedes az északi harctérre vonult és most is ott harcol. 1914. év végéig a felesége pontosan megkapta az uradalomtól az ura fizetését, de ez év januárjában már nem folyósították. Évi díja különben csupán 740 kor. volt, és élelmiszeik, földhasználat stb. Szacsavayné levélben a gróftól kérte a fizetést, amire Horváth Tivadar dr. uradalmi ügyész azt válaszolta, hogy felétől a következő információt kapta: mivel a tanító alkalmazása csak próbaidőre történt, továbbé nem reflektál működésére és ez évben már nem fizeti. Különben is Szacsavay még múlt év első felében 960 koronát vett föl az uradalomtól és még 120 koronával tartozik, amelyet azonban tekintettel jó szolgálataira nem kérnek tőle vissza és még 54 koronát küld az asszonynak, ha írásban elismeri az elszámolás helyességét és nem áll elő követelésekkel. Szacsavayné erre panasszal fordult a kultuszminiszterhez és Aradmegye közigazgatási bizottságához és férje fizetésének folyósítását kérte. A bizottság ma tárgyalta az ügyet Kehrer Károly tanfelügyelő előadásában.

— Amióta én Aradmegye tanügyi életében működöm — mondta a tanfelügyelő — és ennek már tíz éve van, azóta a Klemmi-majori iskolát mindig felekezeti iskola gyanánt kezeltük, az iskolaszék elnöke a medgyeshodzási mindenkori róm. kath. plébános. Ha magániskolának tekintjük az iskolát, akkor a tanító kérelme polgári bíróság elé tartozik és mi nem kötelezhetjük a gróft a fizetés folyósítására. Mivel azonban kétségtelen, hogy az intézet felekezeti iskola és tekintve, hogy Szacsavay hazafias kötelességét teljesíti, javaslom, kötelezzük az uradalmat a teljes fizetés folyósítására épen úgy, mintahogy az állami tani-

tóknál elrendéli a miniszteri rendelet. A tanító csak tizedesi rangban van és feleségét nem segélyezheti tizedesi lényüjéből. Indítványozom még, mondjuk ki, hogy határozatunk csak birtokon kívül felebezhető meg.

Kintzig Jánosnak az a véleménye, hogyha valaki bevonult, megszűnt alkalmaztatási szerződése és nem követelheti a fizetését. A felesége tartsa fenn magát az államszegélyből.

Czédly Károly dr. szerint a gróftól kellene megtudni, hogy milyen jellegű a Klemmi iskola? Egyébként pedig a bíróság dolga megállapítani, hogy jogos-e a tanító követelése? A bizottságnak, ha bírói hivatását jól akarja teljesíteni, nem szabad méltányossági, csak jogi szempontokat figyelembe venni.

Zselensky Róbert gróf: Ezt békésen kellene elintézni, mert ha mi a gróf terhére hozunk határozatot, Keglevics azt megtelebbesíti és évekig elhuzódik az ügy. A tanfelügyelőnek direkt a grófhoz kellene fordulni, hogy adjon valamit a tanítónak.

Solymossy Lajos bárónak az a véleménye, hogy magániskola a Klemmi, azt Keglevics gróf tartja fenn és így szabadon rendelkezik a tanítójával.

Urbán Iván báró főispán így szólt:

— Igaz, hogy az iskolát a gróf tartja fenn, de ennek ellenében mentesítve van a medgyeshodzási iskolaadó fizetése alól. Így hát nem feltétlen van a tanítónak. Kérem a tisztúgyészt, mondjon döntő véleményt az ügyben.

Vásárhelyi Dezső annak pontos megállapítását kéri, hogy milyen az iskola jellege?

Keresztes Gyula dr. vármegyei főügyész szerint két részre kell bontani az ügyet. Ha valaki hadbavonult, elbocsátható állásából, mert magánjogi szerződése megszűnik. Azonban az iskola körül a tanügyi hatóságoknál a múltban lefolyt eljárások azt bizonyítják, hogy ez az iskola nem tekinthető magánintézetnek, hanem felekezeti iskola és Szacsavay felekezeti tanító, tehát csakis fegyelmi uton bocsátható el s ki nem dobható. Az a körülmény, hogy Szacsavayt az uradalom pénztárcából fizették, nem dönti meg az előbb elmondottakat, mert a gróf viszont az iskolaadó fizetése alól mentesülve van. Javaslatát egyezik a tanfelügyelővel.

Schill József megyei főjegyző nem látja tisztán az iskola jellegét, mert azt csak helyszíni vizsgálattal lehet megállapítani. Kéri: tüzzenek ki 15 napi határidőt a helyszíni vizsgálatra.

A főispán a vitát bezárva, névszerinti szavazást rendelt el.

A tanfelügyelő javaslata ellen szavaztak: Zselensky Róbert gróf, Solymossy Lajos báró, Kintzig János, Róka József pénzügyigazgató, Kemény Berian államépítészeti hivatali főnök, Czédly Károly dr. ügyvéd, Ekenberger Károly kir. ügyész, Vásárhelyi Dezső, Schill József. Igennel szavaztak: Vásárhelyi Dezső földbirtokos, Kehrer Károly tanfelügyelő, Keresztes Gyula dr., Nachtnébel Gyula arvaszéki ülnök, Borsos Béla dr. vármegyei főorvos, Heinrich Sándor pénzügyi vezérigazgató, Dálnoki-Nagy Lajos alispán. Ezzel egyuttal elfogadták Schill József főjegyző halasztó indítványát.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás)	— — — — — 151
Küldőhivatal és hírdetés osztály	— — — — — 151
nyomda	— — — — — 151

Linsingen hadserege átkelt a Dnyeszteren.

(Nincs hadianyagja Oroszországnak az offenzívára. — Hogyan történt Przemysl visszavétele?)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, június 7.

A sajtóhadiszállásról jelentik: A szövetséges seregek centrumának offenzívája a Moszkától északra levő területén ismét jelentékeny előrehaladást tett. A Linsingen hadsereg a Zuvrnói-híd elfoglalása után a Dnyeszter északi partján megvetette a lábát. Pruth-vonalán a Pflanzer-Baltin-féle hadseregcsoport az ellenséges előnyomulást sikeresen tartóztatta. A helyzetet általában rendkívül előnyösnek lehet jelezni. Június elseje óta a Przemysl körüli csatákban összesen harminceszer oroszot fogtak el.

Pogromot rendeznek az oroszok Északbukovinában.

Bukarest. Mamoricáról jelentik az „Universul“-nak:

— Az oroszok által még elfoglalva tartott Bukovina északi részéből riasztó hírek érkeznek a zsidók üldözéséről. Így a napokban Sadagorah, Boian és Novosielica községekben számos zsidót elrabolták összes vagyonukat és borzalmasan bántalmazták, majd pedig Szibériába száműzték őket. Az oroszok, akiket kétségbe ejt az a lehetetlenség, hogy Csernovicot elfoglalják, a zsidókat vádolják árulással és hallatlan erőszakosságokat s barbárságokat követnek el. — Novosielicából érkező emberek beszélik, hogy az oroszok ott pogromot rendeztek és a megmaradt utolsó romokat is felgyújtották.

Normális az élet Bukovinában.

Bukarest. Saucaváról jelentik a bukaresti lapoknak június 2-iki kelettel: Néhány nap óta az egész bukovinai arvonalon nyugalom uralkodik. Az osztrák-magyar-német csapatok erősen készülődnek a további offenzívára.

Nincs hadiszere Oroszországnak.

London, június 7. A „Times“ jelentéi Pétervárról: Przemysl eleste nincs döntő hatással a galíciai hadjáratra, mégis figyelmeztet arra, hogy több munióira és más hadiszere van szükség. Annnyira, amennyit az orosz ipar nem képes szállítani. Mindaddig, amíg Oroszország hozzájut a szükséges készletekhez, feltétlenül szükséges, hogy defenzívában maradjanak.

A Visztula és Bug közt lesz az új csata.

Krisztiania. Az Aftonbladet katonai szakértője írja:

— Az oroszok támadó ereje, úgy látszik, megtört, különben nem lehetne megmagyarázni feltartóztatlan nyugat-galíciai visszavonulásukat. De a jelek valószínűvé teszik, hogy az oroszok defenzív ereje is megbánult. Mindenesetre valószínű, hogy az oroszok lesznek az elsők, akik ezt a hadjáratot elveszítik. A központi hatalmak helyzete nagyon kedvező. A Stryj és Przemysl felől Lemberg ellen koncentrált támadás az oroszokat észak felé szoríthatja vissza. Ez esetben a délkeleti Galiciában és Bukovina szélén álló orosz csapatok szintén kénytelenek lesznek visszavonulni. Az orosz tábori hadsereg legnagyobb része tehát észak felé, a Visztula és a Bug közé szorul vissza és a középső Visztulánál levő erős orosz állásokat is kénytelenek lesznek kiüríteni, mert a szövetségesek ezeknek a hátát fogják fenyegetni.

Német jelentés Przemysl visszavételéről.

Berlin, június 7. A Wolff-ügynökség jelentéi: A nagy főhadiszállásról Przemysl várának elestéről a következő táviratot kaptuk:

— Amikor május 2-án a szövetségesek megkezdték nyugatgalíciai offenzívájukat, kevesen sejtették, hogy a centrális hatalmak nehéz ütegei négy héttel később már megkezdik a tüzelést Przemysl várára. Május 21-én úgy látszott, hogy elhatározták a vár kiürítését. Ennek dacára nyolc nappal később még védelmezték a várat. Knausel tábornok, a bajor ezredék bekerítő vonalát észak felől közelebb toltta a várhoz. Május 31-én délelőtt 11 órakor a nehéz ütegek megkezdték az erődöknek és az északi frontnak bombázását. Délután 4 órakor a nehéz ütegek elhaltak. Egyidejűleg bajor ezredékből, egy porosz ezredből és egy osztrák-magyar lövészcsapatból álló gyalogság rohamra ment. A vár erődjeinek és támaszpontjainak a nehéz tüzérség által való elpusztítása a védelmi csapatra olyan leverő és megsemmisítő hatással volt, hogy nem volt képes a gyalogsági támadásnak nyomatékosan ellenállni. A 10a., 11a. és 11-ik erődök védelmi csapata, amennyiben nem került a szétlőtt kazamaták alá, futásban keresett menedéket egész hadikészletének visszahagyásával, amelyben nagymennyiségű legújabb könnyű és nehéz orosz ágyú van. Június elsején az ellenség ellentámadást kezdett néhány zászlóaljjal. Ezt az ellentámadást könnyen visszavertük. Nehéz tüzérségünk közben szétlőtte a 10. és 12-ik erődöt. A 45-ik porosz gyalogosa hadosztály bajor

csapatokkal egyetemben rohamot intézett a 11-ik erődötől keletre fekvő két lövészárk ellen, amelyet az ellenség szívesen védett.

Május 27-én délben 1 órakor a 22. bajor gyalogezred rohamot intézett a 10. erőd ellen, amelynek összes fedezékait, egyetlen egy kivételével, a nehéz tüzérség rommá lőtte. Az Augusztá-gárdeezred egy zászlóalja estére elfoglalta a 12-ik erődöt. A 9/a, 9/b és 10/d számú erődök megadták magukat. Aznap estén Knausel tábornok csapatai támadást kezdték a város irányában. Zuvarica falvát és az északra fekvő megerősített állást elfoglaltuk. Így azután a német csapatok és később az osztrák-magyar 4. lovashadosztály megszállotta a jól kiépített belső erődvonalat és miután számos foglyot ejtettek, reggel 8 órakor bevonultak a felszabadított Przemysl városába.

Négy napig tartó ostrom után Przemysl vára ismét a szövetségesek kezében volt. Az oroszok eredménytelenül támadták hónapokon keresztül ugyanezt a várat.

Élet a visszahódított Przemyslben.

Bécs, június 7. A Mittagszeitungnak jelentik Przemyslből: Jóllehet Przemysl lakossága nagyon megespant, a városban nagy az élénkség, öröm és ünnepi hangulat uralkodik. Az utcák úgy fel vannak seperve, hogy szinte ragyognak a tisztaságtól, a házakon zászlók lengenek. Feszesen, dalíasan, vidáman dalolva vonulnak végig nagy csapatokban katonáink az utcákon, egyenruhák már nem is lehetnének tisztábbak. Orosz hadifoglyokat is lehet látni, a mint kísérik őket. Halálra fáradtak. Az ember nem is érzí, hogy háboru van, olyan az élet Przemyslben, mintha valami vig népnappal végződne éppen a legnagyobb jókedv közepette. A vasutállomás előtt katonazenekar játszik, a kávéházak zsufolva vannak, csak azokról a nehéz automobilookról jut az ember eszébe, hogy háboru van, a melyek végigdübörögnek Przemysl utcáin.

Varsói katonai kiállítás.

Berlin, június 7. A varsói lapok s az onnan érkező egyéb hírek szerint Varsó városában és környékén nagy izgalom van, mivel a polgári és katonai hatóságok hivatalából minden fontosabb irományt Oroszország belsejébe szállítottak. A hadiszállást is áthelyezték. A husárok napról-napra emelkednek, s a fűtőanyag is egyre drágább lesz. A bőrárak rekvirálása folytán egy font bőr, ami előbb 50-60 kopek volt, most 1 rubel 70 kopek. Nagy a félelem a Zeppelinektől s a kémektől is. A nyilvános összejövetelek rendezői, így a lövészenyék, utasítást kaptak, hogy ellenséges repülőgépek megjelenésekor tüzzenek ki fehér zászlót, hogy a közönségnek ezzel jelt adjanak a menekülésre. Egyik vasuti állomás épületében pedig a következő tartalmu hirdetés van kifüggesztve:

— A hadügyminiszter rendeletére katonai személyeknek tilos polgári személyekkel katonai ügyekről beszélgetésbe bocsátkozni.

A menekült zsidók száma még egyre növekszik. A legutóbbi időben ismét néhány ezer érkezett. A pétervári segítő-bizottság itt 45.000 zsidót támogat. A varsói bizottság április folyamán 250.000 rubelt fordított támogatásukra. A pénz egy részét Galiciába küldték. Sok menekült van Varsóban Lodzból is, akiknek legnagyobb része nyomorog. Most alakult egy lodzi albizottság, hogy segítséget nyújtson nekik.

A pétervári Rjeos varsói levelezője azt jelenté, hogy Mihelyt Varsó önkormányzatot. (1) kap, Potocki József grófot nevezik ki városi elnökké. Az utolsó városi elnök Varsóban 1863-ban Wielonolski Zsigmond gróf volt.

egy csoport magasrangú törzstiszt személyét tartott a bukovinai csapatok fölött, amelyek Csernovitz körül táboroznak. Ezen alkalommal különböző kitüntetésekkel osztottak szét román tisztok és katonák között, akiket megdicsérték az immár közel egyéves háboruban tanúsított bátorságukért. Saucava és Csernovitz között, valamint Hatna-Dornavatra között a vasuti közlekedés rendszeren folyik. Mintha csak normális idők volna, úgy a személy, mint teherforgalom minden késedelem nélkül, perenyi pontossággal bonyolódik le.

HIREK.

— **Ünnepi istentisztelet a tartalékkórházakban.** Vasárnap délelőtt 5 órakor lélekemelő ünnepséget rendezett a Vöröskereszt egyesület a Lyceum és Ferenc-téri tartalékkórházakban. A Lyceum hatalmas lépcsőházát virágokkal és nemzetiszínű drapériákkal díszítették föl. Középen oltárt emeltek. A kórház sebesülteinek ápolószemélyzetének és az érdeklődők szokaságának jelenlétében kezdődött meg a szent mise amelyet Bálint tábori lelkész celebrált. Az istentisztelet alatt Goumod Ave Máriaát mély megérettéssel énekelte Lepja W. Dora, akinek gyönyörű koloratúr hangja betöltötte a lelkeket. Énekét Gidófalvi Béla dr. törzsorvos kíséerte mesteri kézzel harmóniában. Keller Benzsé mérnök kvalitásos hegedűjátéka emelte az összehangot. Az istentisztelet végétével a jelen voltak lelkes hangon énekeltek el az „Isten áld meg a magyart”. — Tíz órakor a Ferenc-téri kórházban megismétlődött a magasztos ünnepi aktus.

— **Kitüntetett törzsorvos.** A király **Wentheim** Károly dr. törzsorvost a 8. honvédszázadban, a 4/4 táborig kórház parancsnokát az ellenséggel szemben vitéz és önfelelő magatartása elismerésül a Ferenc József rend lovagkeresztjével a katonai érdemkereszt szalagján tüntette ki.

— **Aradmegyében nem fogadják el a két koronás bankót.** Aradmegye közgazgatási bizottságának mai ülésén **Solymossy** Lajos báró érdekes interpellációt intézett az alispánhoz. Azt jelentette be, hogy értesülése szerint egyes aradmegyei kiskereskedők a két koronás papírpénzt nem hajlandók elfogadni, hanem ezúttal és nikkelt követelnek. Ez ellen tenni kellene. — **Urban Iván** báró főispán nyomban megtelelt az interpellációra és tudatta, hogy a főszolgabírók már a saját hatáskörükben intézkedtek, hogy járásuk területén az eldugott apró pénz előkerüljön, most pedig az alispán általános érvényű hirdetésben fogja tudatni, hogy az aprópénz elrejtőit megbüntetik, a pénzt pedig papírra beváltva elveszik tőlük.

— **Tüzérönkéntes főhercegek.** Bécsből jelentik: A 18 évesek sorozásánál **Rainer** és **Lipót** főhercegek, **Lipót Szalvátor** főherceg, tüzérségi főfelügyelő és **Blanka** főhercegnő fiaik önként jelentkeznek sor alá és mindketten a tüzérséghez óhajtanak belépni. **Rainer** Károly főherceg 1895. november 21-én, **Lipót** főherceg pedig 1897. január 30-án született.

— **A „Gondviselés ápolónőket képző és kórházegyesület”** növendékek felvételére pályázatot hirdet az intelligens középosztály leányai számára. Csak olyan hölgyek, kik 18–35 évesek, legalább négy polgári iskolát végeztek vagy ezzel hasonló értékű előképzettséggel bírnak, lehetőleg a magyaron kívül más (német stb.) nyelven is beszélnek, 200 kor. kaucióval és az elfírt szerény kelengyével rendelkeznek, pályázzanak. Képzésük 2 évig tart. Felvételre jelentkezés időpontja minden hó 1-én. Érdeklődőknek felvilágosítást nyújt, s az egyesület alapezetszáival, valamint minden egyéb utbaigazítással szívesen szolgál az egyesület igazgató főorvosa **Fialka Gusztáv** dr. Budapest VII. Ilka-utca 51. Gondviselés kórház.

— **Jégverés.** Pusztító jégverés járt tegnapelőtt **Zselensky Róbert** gróf főrendiházi tag esztergom megyei kakasszéki birtoka fölött. A hihetetlenül nagy, valóságos tyuktojásnyi jég sűrűn zuhogott alá és körülbelül esernyőcsész hold területen mindent elvert. A kár megbecsülhetetlenül nagy, mert az uradalom földjén pompás termés ígérkezett mindenből. Különös véletlen, hogy a grófi uradalom földjeivel szinte szorosán határos területeket egyáltalán nem érte a jég.

— **A Lusitánián elpusztultak élete 400.000 fontba került a biztosítóknak.** Londonból jelentik: A „Times” szerint az angol biztosító társaságok háromszázötven biztosítottak, akik a Lusitániával elsüllyedtek, eddig százezer font sterlinget fizettek ki. Az amerikai biztosító társaságoknak háromszázezer fontot kellett kifizetni.

— **Mikor a rendőrség nem kap bérkocsit.** Tegnap éjjel, amidőn a Neuman gyárban tűz ütött ki, a belvárosi állomáshelyeken véletlenül egyetlen egy kocsit sem volt. A hatóságoknak szüksége volt egyre s ezért egy egyfogatú, amelyen vadásztiszték ültek, a rendőrszem rákiáltott, azt akarván neki megmondani, hogy ha fuvarját elvégezte, azonnal jelentkezék. A kocsis azonban, habár ez kötelessége lett volna, nem állt meg. **Weil Károly** dr. rendőrfogalmazó, aki tanuja volt a jelenetnek, utána szaladt a kocsinak s megállította. Közben szóváltás támadt közte és a tiszték között, akik úgy látszik egyrészt a polgári öltözetben volt rendőrtisztviselőt nem ismerték meg, másrészt nem voltak tisztában saját és a rendőrtisztviselő jogaival. Az esetről a rendőrfogalmazó jelentést tett a főkapitánynak, aki az ügyet a katonai állomásparancsnoksággal is közli.

— **Szövetségi hűséggyűrűk.** Az Országos Hadseregélyző Bizottság jelvényosztálya az elsje tűzött öblöknek mindaddig teljes mértékben megteleltetett, mert a magyar közönség hazafias lelkesedéssel vásárolta a hivatalos jelvények közül legelsőknek megjelent Szövetségi Hűségjelvényt, amely külsőleg is szimbolizálja a két szövetséges nemzet együttérzését. De a háború okozta sebek gyógyítása még óriási munkát és kötelezettséget hárít ugy Bizottságunkra, mint hazafias közönségünkre is. Nem szabad megállanunk a megkezdett uton! Nagy idők nagy eseményei közepette sem szabad megtelekezünk arról a nemes célról, melyet Bizottságunk a Szövetségi Hűség jelvényével maga elé tűzött. E jelvények milliós forgalma után arra határoztuk el magunkat, hogy ugyanily formában gyűrűket hozzunk forgalomba, melyeken gyönyörű kivitelben a két szövetséges uralkodó dombornyomású arcképét zománcozva a szövetséges színek veszik körül. E gyűrűk örök emlékei maradnak a most dúló népek esztáinak és aki e gyűrűt beszerzi magának, nem csak egy szép emlékek lesz gazdagabb, de az a tudat töltheti el lelkét, hogy hozzájárult a hadbavonultak családjainak és mindazon jótékony célu alapok megalapozásához, melyek az Országos Hadseregélyző Bizottság körébe tartoznak. A Szövetségi Hűség gyűrűket kétféle kivitelben bocsájtuk forgalomba: Színezetből bármely nagyságban K. 3.— Ezüstözött fémből bármely nagyságban K. 2.—

— **Glück Károly temetése.** Vasárnap délután öt órakor helyezték örök nyugalomra **Glück Károlyt**, akinek elhunytja őszinte részvétet és megilletődést keltett mindenhol, a derék és általánosan tisztelt nagyiparost ismerték. A temetésen minden olyan egyesület és intézmény, amelyben **Glück Károly** tevékenységet fejtett ki, testületileg vett részt, hogy kegyelettel adozzon buzgó és megbecsült tagja emlékezetének. A gyászszertartáson **Vágvölgyi** Lajos dr. főrabbi szép beszédben méltatta az elhunyt érdemeit és azokat a polgári erényeket, amelyek személyét tiszteltté és megbecsültté tették. **Steigerwald** Alajos pedig az örökös tiszteltbeli elnököt vesztett ipartestület revében bucsuztatta el a halottat. — Az ének-kar gyászdala után megindult a gyászoló menet és hatalmas tömeg kíséerte ki utolsó útjára **Glück Károlyt**.

— **Közegészségügyi panaszok.** A közgazgatási bizottság mai ülésén az egészségügyi jelentés kapcsán felszólalt **Málek** Lajos dr. bizottsági tag a szóvá tette, hogy a bérkocsi díjazások nincsenek eléggé tisztán tartva s fertőtleníve továbbá, hogy a városban gyakran előfordul, hogy a szennyvizet az utcára öntik ki. Egészségügyi szempontból nagyon veszélyezteteti a várost a városligeti tó, amely elposványosodott s nagy büzt terjeszt. Kifogásolta végre azt is, hogy a közkórházban, ahol most annyi operáció történik, csak egy operációs terem van s így a fertőző betegségekben szenvedő operálandókat nem különíthetik el eléggé. A felszólalásra válaszolva **Tisch** Mór dr. tiszt főorvos kijelentette, hogy a bérkocsiállomásokat naponta háromszor fertőtleníti, a közlisztigásra, arra, hogy a szennyvizet az utcára ne önthessék, az egészségügyi biztosok ügyelnek, akiknek szigorú utasításuk van. Hogy még sem kifogástalan a tekintetben az állapot, annak egyedüli oka, hogy kevés a közeg, így például egészségügyi biztosok mindössze három van a városnak. A városligeti tavat le kellene csapolni s vagy feltölteni — ami igen nagy költséggel járna — vagy pedig friss vizet engedni a tóba. E kérdésben érintkezésbe kellene lépni a korosolysegyet elnökével. Ami a közkórházi műtőt illeti, maga is azon a nézetben van, hogy a helyzet vissza. Szükséges volna egy szkeptikus és egy szseptikus műtőre, a tő nehézség azonban a helyiség hiánya. **Urban Iván** báró elnök főispán szólt még fel. Azok az állapotok, amelyekről **Málek** bizottsági tag panaszokodik, saját tapasztalata szerint is fennállanak. Ő maga is nem egyszer figyelmeztette a rendőrszemet arra, hogy szennyvizet öntenek az utcára, vagy hogy a bérkocsiállomást nem tartják tisztán. Ha kevesebb a közeg, azoknak fokozott erővel kell dolgozniuk. A városligeti tavat illetőleg sürgősen kellene intézkedni. A közkórháznak tényleg szüksége van két műtőre s e kérdésben lépjen a tiszt főorvos érintkezésbe **Zimmermann** Károly dr. igazgató-főorvossal. A bizottság ilyen értelemben határozott.

— **Leégett gyári épület.** Vasárnap éjjel 11 órakor tűz támadt a Neuman gyár telepén. A tűz az emeletes szárító telepen pusztított. A tűz valószínűleg a szárító készülék a központi fűtés rendszerű vezetékekből kipattant szikrától gyulladhatott ki. Néhány perc alatt lánggal égett a négy emelet. Az egyes emeletek menyezetét, mely leginkább faanyagból állott, gyorsan emésztette meg a tűz, de az épület másik részébe, a magtárba nem hatolhatott, mert attól beton falak és vasajtók választották el. A gyulladt épület mellett levő kéttemletes raktárhelyiségbe sem harapózhatott el, mert a két épületet összekötő vasajtók elég védelmet nyújtottak és mert a tűz kitörése percétől kezdve az összes vízugarakat erre a veszélyeztetett épületre irányította a tűzoltóság. A kárt most még pontosan nem lehet megállapítani.

— **Virágok helyett jótékonytságot!** (Panaszes levél.) Igen tisztelt Szerkesztő ur! Tisztelettel kérem, hogy alábbi soraimat — tekintve, hogy azzal a jótékony cél érdekét kívánom szolgálni — leköszöni szíveskedjék. Az évszázó vizsgák küszöbén, arra hívom föl az igen tisztelt szülők figyelmét, hogy a tanító néniknek, meg a tanító lányoknak küldendő virágra kiadandó összeget fordítsák jótékony célra és juttassák az erre szánt összeget a Vöröskereszt egyesületnek, pl. a esztergom katonák javára. Remélem, hogy eme szerény indítványomat a tanító és tanítónői kar nem veszi rossz néven, sőt azt helyesebbi fogja. Megköszönve a szerkesztő ur szíveskedését, vagyok kiváló tisztelettel egy családapa, ki hasonlóképpen cselekszik.

— Gyűjtés az iskolákban vak katonák részére. Minden népiskola köteles évenként egy napot a „Madarak és Fák”-nak szentelni és azon a napon az ifjúságot a gyakorlati természet ápolására, a faültetés, madáretetés és általában az állat- és növény védelmére serkenteni. A természetvédelmi nevelő-oktatás a mostani rendkívüli viszonyok között jelentőségében nyert, mert hivatva van népünk fölkorbácsolt lelkét az emberies, béke élet medrébe visszaterelni és véreszett közgazdaságunkat talpra állítani. Ekestein Mór, az aradi i. r. elemi iskola érdemes tanítója egy emberbaráti nemes eszmétől vezéreltetve ezt az alkalmat ragadta meg, hogy az eszmét megtestesítse. E napra egy, hazafias gondolatokkal telt szép verset írt. A harcok jegyében született versben gyönyörű harmóniába van hozva a természet ébredése: az örök munka és béke szimbóluma a hazánk földén most dúló viharokkal. A költeményt 5000 példányban kinyomva az aradi elemi iskolák növendékei között szétosztották azon célból, hogy maguk között, tehetségük szerint a vak katonák alapja javára gyűjtést rendezzenek.

A szép eszme testet öltött. A gyűjtés igen szép eredménnyel járt. A vak katonák alapja javára a következő adományok folytak be: Fűrj-utcai állami elemi iskola 30 korona, Gájkülvárosi községi elemi iskola 30 korona 60 fillér, Hlászinger-utcai községi elemi leányiskola 62 korona 14 fillér, Gizella-utcai állami elemi iskola 51 korona 59 fillér, Kazinczy-utcai községi elemi fiúiskola 45 korona, Weitzer-utcai községi elemi leányiskola 28 korona 27 fillér, Zsidó elemi fiúiskola 56 korona 34 fillér, Újtelepi községi elemi fiúiskola 17 korona 77 fillér, Szentpétertéri községi elemi fiúiskola 20 korona 18 fillér, Polgári leányiskola 50 korona, Ferenctéri polgári fiúiskola 4 korona 92 fillér. Az alap javára külön gyűjtött még: az aradgáji róm. kat. plébánia 16 korona 46 fillér, Szabó Béla újszentannai állami polgári iskolai igazgató adománya 10 korona, az újszentannai állami polgári iskolai ifjúság gyűjtése 15 korona. Összesen befolyt 438 korona 27 fillér. Ezen gyűjtést az aradvármegyei kir. tanfelügyelői hivatalhoz küldték be, mely hivatal a befolyt 438 korona 27 fillért a Hadsegélyező hivatal alelnöke Simoncsits Elemér címére a fent megjelölt alap javára már elküldötte.

— Elzárásra ítélt tejpancsolók. Két nap előtt ítélt el Grumáz László dr. rendőrkapitány, a rendőrbírósg vezetője egész sereg vidéki tejárut, mert vízzel pancsolt tejet hoztak az aradi piacra. Ma ismét egész sora a tejhamisítóknak állt a kapitány előtt, köztük több megrögzött tejmérgező, akik már többször voltak büntetve. Jogerősen elítélte Grumáz dr. Néczin Szávané kisszentmiklósi tejárut, akit már háromszor megbüntettek volt hasonló cselekményért, öt napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre, valamint arra, hogy az ítéletet saját költségén az újságban közzé tegye. Karanyóc Ulést (szintén háromszor volt büntetve már) kisszentmiklósi tejtermelőt ugyancsak öt napi elzárással, 100 korona pénzbüntetéssel és hírlapi közzétételre ítélte. Lingurár Demeterné tejhamisításért többször büntetett aradi tejeskőfát, aki katonáknak adott el vízzel pancsolt tejet, 10 napi elzárás és 100 korona pénzbüntetés érte. Roksza Demeterné (Ujbodrog), Kern Mihályné (Óthalom) 20—50 korona, Kemele Andrásné (Ószentanna) fölzött romlott és piszkos tej árusításáért 30 korona, Horti Máténé (Németszentpéter) és Kolzeu Demeterné (Mondorlak) 10—10 korona, Recolu Erzsébet (Magyarpécska) vízzel hamisított tejért 5 korona, Maxin Miklósné (Kisszentmiklós) vizelt tej árusításáért 50 korona pénzbüntetést kapott, azonkívül valamennyit kötelezte a rendőrkapitány a vegyvizsgálati díjak megfizetésére.

— Adomány a városi kórház részére június hóra özv. Fábrián Lászlóné 60 korona, Fábrián Lajosné 24 korona, Fábrián Margit 20 korona, összesen 104 korona. Az adományért köszönetet mond a kórház vezetősége.

— Felhívjuk a tanuló ifjúság figyelmét a szűnidő alkalmából Kerpel László 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

— Olcsó papírszalvetták Kerpelnél. 193

— Egy kis árjegyzék kivonatai Fischer áruházának a Szabadság-téren, u. m.: négyes pályamű női és férfienyűk Kor. 4:50 fillér, férfi cóna-harcsnyák katonák részére is megfelelők, 50 fillér párja. Turista ingek nagy választékban 3 korona darabja, rövid alsónadrágok 1.50 fillér. Mindenképpen keressék fel a Fischer áruházat a Szabadság-téren. Fénykép kedvezmény.

— Hadisegélyező bélyegek százát két koronával veszi Kerpel könyvkereskedése. Úgy-szintén vesz egész bélyeggyűjteményeket és könyvtárakat is. 193

— Olaszország térképe Kerpelnél. 193

VÁROS ÉS MEGYE

Hadi drágasági pótlékot

kérnek a városi tisztviselők.

(Beadvány a városi közgyűléshez.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 7.

Arad város tisztviselői a napról-napra növekedő és már elviselhetetlen drágaságra való tekintettel azzal a kéréssel fordulnak a törvényhatósági bizottsághoz, hogy részükre valamilyen formában segítséget nyújtsanak.

— A mindenféle levonásokkal terhelt és csak a normális viszonyok számítása mellett megállapított köztisztviselői fizetés — írják kérelmükben — a legszerűbb megélhetésre is elégtelen. Az elkerülhetetlen kényszertől tekintve azon körülmény is bátorít bennünket alázatos kérelmünk előterjesztésére, hogy a város közönsége bevételei a haszonberek részbeni elengedése, az egyes bevételek megfoghatósága dacára is megszorodtak, az adófizetési képesség nem csökkent, úgy, hogy bátran mondhatni, hogy már hosszú évek óta nem tapasztalt pénzbőség van és felhasználhatatlanul annyi készpénz nem hevert a városi pénztárba mint ez idő szerint. Szaporítja a város megérdemelt jövedelmét a vízművek felszabadult jövedelme, a közuti vasut megjavult forgalma és azon körülmény is, hogy a város az autóbussz forgalom súlyos fenntartási költségeitől szabadult, tehát ki van zárva azon

esetőség és a lehetőségnek még a látszatja is, hogy amennyiben a város közönsége tisztviselőinek ebrelhetetlen terhein segíteni óhajtana ezt csak úgy tehetné, ha az erre szükséges összeget kölcsön művelő utján avagy a községi adó kulcs emelésével volna kényserülve beszerezni.

Magán vállalatok, ugymint a Csanádi vasutak, a pénzügyintézetek, a székesfőváros közönsége, más törvényhatóságok elérkezettnek találták az időt, hogy az itthon maradt alkalmazottjainak drágasági pótlék, külön báborus fizetési előleg, élelmiszereknek saját árban való beszerzésének elősegítése által a levonások beszüntetése és más hasonló könnyítések által megélhetését elősegítsék. Erősen reméljük, hogy Arad város közönsége sem fog ez esetben elzárkózni a segítségnyújtás elöl annál inkább nem, mivel lépten-nyomon tapasztalhatja, hogy az itthon maradt tisztviselők és alkalmazottak nem maradnak vissza, a hadbavonultakkal szemben a köteleesség teljesítése terén és megfeszített buzgalommal igyekeznek a közszolgálatnak minél eredményesebben eleget tenni.

Mindeneknél fogva mély tisztelettel kérjük a tekintetes Törvényhatósági Bizottságot, hogy a felhozott s mindnyájunk által átérzett indokok alapján kegyeskedjék érdekünkben olyan értelmű határozatot hozni, hogy a háboru tartama alatt minden bírói ítélettől függetlenül havi levonások beszüntessenek, méltóztassék határozatilag kimondani, hogy a háboru hátralevő és a békekötéstől számított három hó tartamára az összes szolgálatot teljesítő tisztviselők (a gépüzemek igazgatója és a fogasztási adóhivatalnál alkalmazottak kivételével) és pedig a VIII. fizetési osztálytól lemenőleg fizetésüknek 10 százalékát, a IX. osztályból felmenőleg a XI-ik fizetési osztályba sorozottak és más osztályba nem sorozott alkalmazottak fizetésüknek 20 százalékát kapják drágasági pótlék fejében. Méltóztassék határozatilag mindazon tisztviselőknél és alkalmazottaknál, akik igénybe óhajtják venni a város által bevezetett és a háboru tartama alatt a közélet megkönnyítése érdekében a város közönsége által

Oszták-magyar bank.

Az 1915. évi június 4-én megtartott kisorsolásnál kisorsoltatott:

4°/_o, 50 éves, forintból szóló záloglevelekben
1,383.000 K és

4°/_o, 50 éves koronából szóló záloglevelekben
669.000 K.

Az 1915. évi június 4-én kisorsolt záloglevelek 1915. évi október 1-én fogva úgy a jelzáloghitelpénztárnál Bécsben, valamint valamennyi bankintézetnél ki fognak fizetve.

A f. é. június 4-én kisorsolt és a korábbi kisorsolásból még fel nem vett 4°/_o záloglevelek számszámjegyzéke a nevezett pénztárnál és valamennyi bankintézetnél kívánatra ingyen kiszolgáltatható.

A kisorsolt záloglevelek kamatoztatása az illető kisorsolás után legközelebb következő szelvényhatáridővel megszűnik, tehát a f. é. június 4-én kisorsolt zálogleveleket illetőleg 1915. évi október 1-én.

Bécs, 1915. évi június 4-én

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Popovics

kormányzó.

Wolfrum

tanácsos.

Waldmayer

helyettes-vezérigazgató.

2071

bemerkelt és fogaalombba bocsájtott élelmi és háztartási kellékeknek ánkórtósságon való beszeresethetőség megengedési és azaz is lehetővé tenni, hogy az igénybe vett termékek ára a tisztii illetményeiből a tanács által meghatározandó mérvben levonás után nyerjen fedezetet. Végül tekintettel a segítség étkerülhetetlen és sürgős voltára, méltóztatassék azt is határozatilag kimondani, hogy ezen segélyakció érdekében hozott határozat a kormányhatósági jóváhagyástól függetlenül és annak bevárása nélkül az utólagos jóváhagyás reményében végrehajtandó.

Végül azt fejtik ki a panasszkodó tisztviselők, hogy fizetési előleg nyújtásával nem lenne segítve helyzetükön. A kérvényt már legközelebb tárgyalja a közgyűlés.

Aradmegye utjai. Aradmegye közigazgatási bizottságának ma délelőtt tartott június havi ülésén Zeelensky Róbert gróf bejelentette, hogy régi panassa: a megyei utak oktalatlanságának megszükitése ügyében a kereskedelmi minisztériumban eljár és keresztülvitte, hogy az ut-építési osztályfőnöke Hartwich Sándor miniszteri tanácsos lejtött Aradmegyébe, megtekintette a lehetetlenül összeszükitett utzakaszokat és igazat adott a közigazgatási bizottságban sokszor hangoztatott panaszoknak és elrendelte, hogy a már megszükitett utakat újból eredeti szélességükre építsék ki. A bizottság Kemény Bertalan műszaki tanácsos fel-szólalása utánörvendetas tudomásul vette a gró sikeres közbenjárását.

Végzés, vagy jelentés. Müller Károly a városi közigazgatási bizottság egy mult évi ülésén szóvá tette, hogy a Neuman-gyárral szomszédos telkére a gyár telkéről szennyvíz folyik át, amely ott pocsolává gyűl a megfertőzi a levegőt. A bizottság megbizta az orvosi hivatalt a rendőrfőkapitányt, hogy az ügyet vizsgálja meg. A főkapitány most végzésben Müller Károlyt értesítette, hogy szabálytalanságot, vagy olyasmit, a mi a közegészségügyre káros, nem konstatált. Müller Károly szóvá tette az ügyet a bizottság mai ülésén a kifogásolta, hogy a főkapitány őt értesítette végzésileg, holott ő feljelentést nem tett a rendőrséget intézkedése a bizottság hívta fel. A közigazgatási bizottság ugy határozott, hogy felhívja a főkapitányt, legyen jelentést a bizottságnak.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1915. évi június hó 9-én délután 4 órakor tartandó rendezési közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydara-
boknak. 24. Pepoli Viktor kérvénye a város köz-
ségi kötelekbe való felvételének kilátásba helye-
zése iránt. 25. Theisz János gépész kérvénye
nyugdíjaztatása iránt. 26. A belügyminiszter ur
leirata az 1914. évi póthitel engedélyezése tár-
gyában. 27. A kereskedelemügyi miniszter ur le-
irata az 1915. évi közuti költségelőirányzat jóvá-
hagyása tárgyában. 28. Karbanek Ferenc kér-
vénye a községi kötelekbe leendő felvételének ki-
látásba helyezése iránt. 29. Schamberger László
kocsigyártó felebbezése a tanács 14074/1915. sz.
határozata ellen, mellyel a fertőtlenítőhöz szüksé-
ges kocsikat Budapesten megrendelte. 30. A ta-
nács előterjesztése a vágóhídi léghűtővel kapoco-
latos építkezési munkák vállalata iránt megtartott
árleltés eredményéről. 31. A tanács előterjesztése
az iránt, hogy a hatósági jeggyár jege mérsékel-
ten felemeltesse. 32. Blasovits Jánosné kérelme
a szegényházi élelmezési egységének felemelése
iránt. 33. Pfiszter N. os. és kir. ezredesnek a
házi ezredünk parancsnokává történt kinevezését
tudatósítirata és háziezredünk hősiesség küzdol-
méről szóló értesítése. 34. Az aradi kerek. és
ipar kamarának a Weitzer-alap kamataiból az új
állami fa- és fémipari szakiskola létesítésére az
ideig felretett 20.000 koronának az aradi Hadi
iparos kölcsön pénztár részére való átengedése
iránti javaslatára vonatkozó tanács előterjesztése.
35. Szappanos Agoston városi és nyugdíjazására
vonatkozó tanács előterjesztés. 36. Koch Dániel
törvényhatósági bizottsági tag indítványa a XI. és
X-ik rang oszt. sorozott tiszt. részére fizetés elő-

leg utalványozása tárgyában. Pálmai Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tag indítványa a XI. és
X-ik rang oszt. sorozott tiszt. részére fizetés elő-
leg utalványozása tárgyában. Nagy Sándor dr.
törvényhatósági bizottsági tag indítványa a XI. és
X-ik rang oszt. sorozott tiszt. részére fizetés elő-
leg utalványozása tárgyában. 37. Dulovits Oszkár
szántist és 38 tisztviselő társának kérvénye drá-
gasági pótlék utalványozása tárgyában. 38. A
gazdasági szék jelentése Zlinszky J. és társa
nyomdávalalatt áremelés iránti kérelme tárgyában.
39. Több törvényhatósági bizottsági tagnak ké-
relme az aradi vár megnyitásának kieszközlése és
a ligeti tó megtisztítása iránt.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Az Aradi Kereskedelmi és Ipar-
kamara ószinte fájdalommal jelenti régi,
nagy munkásságu, érdemekben gazdag ki-
váló Beltáglának

Glück Károly urnak,

folyó hó 5-én Aradon történt gyászos el-
hunytát.

Elhunyt munkatársunkban Arad régi
iparosságának közbeesülésben állott, pol-
gári erényekkel megáldott kimagasló alak-
ját veszítettük el. Emlékét kegyelettel és
tisztelettel fogjuk megőrizni.

Arad, 1915. június hó 5.

Az Aradi Kereskedelmi
és Iparkamara.

2079

APOLLO SZÍNHÁZ.

Június hó 8-án és 9-én,
kedden és szerdán

Nischka, a kozák

Történet a mai kaukázusi harctérről 3 fel-
vonásban.

Pénz beszél

Szellemes vigjáték 3 felvonásban.

Az előadások 1/6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

* Az ezen sorvat alatt közölteteket nem vállalunk felelősséget.

Uj szálloda Nagyváradon, a Rákóczi-uton!

Megnyilt a nagyuri kényelemmel berendezett

Vaiszlovich Park-Szálloda.

60 szobával és lakosztályokkal. Fürdőszobákkal, min-
den szobában meleg-hidegvizes mosdókkal. — Melegviz-
fűtés. Vacuum Cleaner, higienikus berendezés. — Zene-
mentes, esendes és tiszta hely.

Nagy fenyves park, lugasokkal és Glorietekkel!

Nagyváradon, Rákóczi-ut 5. sz.

Telefonszám: 808.

Villamos megállóhely!

Automobil garage és istálló.

1991

BUTOROCCASIO.

Különféle finom, elegáns, alig
pár hónapig használt és új

uriszoba berendezések.

Börgarniturák,

esodaszép ebédírók,

perzsaszőnyegek,

eredeti olajfestmények,

dísztárgyak.

Mint alkalmi árak legelőnyö-
sebben beszerezhetők:

Budapest,

1907

VI., Andrassy-ut 35. sz., l. e.

Veszek és eladok:

burgonyát,
babot,
szalonnát,
zsirt,

waggontételeként és má-
zsánkint.

Kalmár Endre

Asztalos- és Chorin-u. sarok.

Telefon 670.

A gondos, jó munkájáról el-
ismert

harisnyakötőde

Andrassy-tér 20. szám

(Fischer Ellz-palotában)

ajánlja magát a helybeli, mint
vidéki b. közönség figyelmébe.

Figyelem! Ujdonság!

Szorult helyzetben jó tanács sokat ér!

A folyton növekvő hus-árak miatt nehéz a t. fogyasztó közönség igényeit úgy kielégíteni, hogy az kevés pénzért jót egyen! Hogy ezt lehetővé tegyem, bevezettem

a vegetárius élelmi cikkeket,

melyek által beigazolom, hogy olcsó pénzért is jót lehet enni.

Árak:

Tejföllel habart zöld borsó 60 f.	Tejföllel habart Spárga... 70 f.	Turós rétes egy adag... 60 f.
" " " bab 60 f.	Vajas burgonya... 50 f.	" lepény egy adag... 60 f.
" " " tök 60 f.	" rántott hal... 70 f.	" palacsinta egy adag 60 f.
" " Carfiol 70 f.	" főtt és sült tészták... 60 f.	" dereje egy adag... 60 f.

Abonnenseket elvállalok, naponta új étlap.

Kiváló tisztelettel

2077

özv. Krauszmann Sománé vendéglős, Asztalos Sándor-utca 9.

Legfinomabb

Petroleum

Str. 56 fillér.

2011

Braun N. A.

festékraktárban

Arad, Boros Beni-tér 7.

ad. 3789—1915. kh.

Ablakredők

Valódi amerikai ömörtödő ablakredőnyök gyári rak-tára, valamint valódi

lignum sanctum-tekegolyók és hábuk

legjutányosabb árkban kap-hatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmu- és játék-áru üzletében 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszterium 6730—1915. sz. rendeletével az alább részletezett anyagokat hadi célokra igénybe vette s ezeknek valamint a f. év március 29-én 3820—1915—20—b. sz. honvédelmi miniszteri rendelettel igénybe vett anyagoknak elküldését rendelte el.

Felhívom az érdekelteket, hogy a birtokukban levő fémkészleteknek a budapesti fémátvételi bizottság (Lipótvárosi pályaudvar) részére f. év június 8-ig leendő elküldése iránt intézkedjenek.

A 6730—915. sz. rendelettel a m. kir. honvédelmi miniszterium hadi célokra igénybevetteknek jelentette ki:

1. A alumíniumból, ólomból, (kemény ólomból) nikkeltől, vörösrézről, sárgarézről, vörös fémből és tombakból való egy milliméternél vastagabb lemezeket és drótokat, továbbá az ezekből a fémekből való táblákat, hengerelt lapokat, rudakat és csöveket, ha ezek az anyagok, a levágáson, vagy kiszabáson tulmenőleg megmunkálva nincsenek.

2. Az ólomból, (kemény ólomból) nikkeltől, vörösrézről, vörös-fémből és tombakból való nyers öntvényt.

Az igénybevétel nem terjed ki a jelen rendelet életbetépeése idején meglevő azokra a készletekre, amelyek a következő mennyiségeket nem haladják meg:

Alumíniumnál 20 kg.-ot, ólomból 100 kg.-ot, nikkelnél 1 kg.-ot, vörösrézről 30 kg.-ot, sárgarézről, vörösfémmel és tombaknál 200—200 kg.-ot.

Nem terjed ki az igénybevétel azokra a készletekre sem, amelyek az állam, különösen az állami művek, a m. kir. államvasutak, a posta és távírda igazgatás, birtokában, vagy a hadműveletek terén levő valamely más vasut birtokában vannak.

Továbbá nem kell küldeni:

3. Ócska anyagokat és hulladékot, ha azokat a birtokos a saját üzemében, vagy más belföldi üzemekben a saját céljaira nyers fémre dolgozza, illetőleg dolgoztatja fel. A terméket nyers fém azonban csak

a kereskedelemügyi miniszter engedélyével, vagy a katonai igazgatás oly megbízásának teljesítésére használható fel, amelyeket az anyagok birtokos kapott.

4. Alumíniumkészleteket, amelyekre a vas és acélgyártó üzemek birtokosainak saját szükségletük fedezésére a folyó évi július hó végéig szükségük van.

5. Az igénybevett fémek öntvényeiből oly mennyiséget, amelyek a birtokosoknak, a saját üzemük fenntartásához szükséges javítások céljaira, a folyó évi július hó végéig feltétlenül nélkülözhetetlenek. Ez az utóbbi kivétel azonban csak abban az esetben áll fenn, ha ezek az anyagok az üzemi berendezések sajátossága szerint más anyagokkal nem pótolhatók.

Végül köszönöm az érdekeltekkel, hogy a m. kir. honvédelmi miniszterium 6731—1915—20/b. öm. szám alatt kelt rendeletével a f. év március hó 29-ről 3820—1915—20/b. H. M. öm. szám alatt kelt rendelettel hadi célokra igénybevettek kijelentett anyagok közül:

1. Az ércceket, kőhó fémmeceket, és hamukat;

2. az önt és öntvényeket, beleértve az ebből a fémből illetőleg ötvözetekből való ócska anyagot és a hulladékot is az igénybevétel alól feloldotta s így azok szabadon felhasználhatók.

Arad, 1915. június hó 4.

Green
főkapitány.

Tetvek és férgek

ellen legbiztosabb óv- és irtószer

a „PETRIS“-folyadék

(Anisol compositio.)

Páriszosi bekenés által megszabadít — különösen a harcban levő katonákat — a kiütéses tifusz-hordozó tetvektől. Tábori csomagolásban (csak a címet kell reírni) ára 1 korona-60 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desztifikálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO“-folyadék és Peppo-hintőpor segítségével. Szárit! Szagtalanít!

Peppo-folyadék ára tisztítással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára tisztítással 70 fillér.

Bentli szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

Gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

